Ազգ

Azg

17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2004 ՈՒՐԲԱԹ 227 (3158)

ԵՄ-ի հավանական պատասխանը Թուրքիային՝ «այո, բայց...»

Երեկ հետմիջօրեին Բրյուսելում սկսվեց Եվրոմիության անդամ երկրների ժողովը, որը կբացահայտի այսօր եւ երեկոյան հայտնի կդառնա, թե ԵՄ-ի անդամ երկրների կառավարությունները համաձա՞յն են Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունների սկզբնավորմանը: Հայտնի է, որ տարբեր երկրների կառավարություններ տարբեր կեցվածք ունեն այս հարցի վերաբերյալ, հաճախ տարբեր է նաեւ տվյալ երկրի ազգաբնակչության կարծիքը իրենց կառավարությունից: Օրինակ, Գերմանիան մտավախություն ունի Թուրքիայից սպասվող միգրացիայի նկատմամբ, Ֆրանսիան՝ մի շարք առարկությունների հետ առաջ է մղում նաեւ Հայոց ցեղասպանության հարցը, ուրիշներ առաջնային են համարում ԵՄ անդամ մեկ այլ երկրի՝ Կիպրոսի Հանրապետության ճանաչման խնդիրը Անկարայի կողմից: Միաժամանակ, ոմանք համաձայն են Ֆրանսիայի նախկին նախագահ եւ ԵՄ նոր սահմանադրության գլխավոր հեղինակ Վալերի Ժիսկար դ'Էսթենի կարծիքին՝ «Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ի վերջն է»: Մյուսները գտնում են, որ ԵՄ-ը չպետք է դառնա «քրիստոնեական ակումբ»: Համենայն դեպս, միջազգային դիտորդների կարծիքով, Բրյուսելում, որտեղ այսօր սպասվում է հայկական բողոքի մեծ ցույց, ԵՄ-ի պատասխանը Թուրքիայի դիմումին լինելու է՝ այո, բայց...

(Այս մասին ավելի մանրամասն՝ այս եւ 5-րդ էջում):

Ա. Ղուկասյան. Ղարաբաղի մասնակցությունը բանակցություններին անհրաժեշտ է

Միջին օղակները բացասական ֆոն են ստեղծում իշխանությունների համար

Դեկտեմբերի 16-ին ԼՂՀ քաղաքական իշխանությունները հրավիրել էին ընդարձակ կազմով խորհրդակցություն, որին, բացի հանրապետության խորհրդարանի եւ կառավարության անդամներից, հրավիրվել էին նաեւ շրջվարչակազմերի, հասարակական-քաղաքական ուժերի, մտավորականության եւ լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները:

Հանդես գալով ծրագրային ելույթով, ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը անդրադարձավ երկրի տարբեր ոլորտներում տիրող իրավիճակին՝ գնահատական տալով կատարված աշխատանքներին եւ նախանշելով անելիքների շրջանակը: Հանրապետության ղեկավարը վերստին հավաստելով ԼՂՀ իշխանությունների ջանքերը ղարաբաղյան խաղաղ կարգավորման գործում, ընդգծեց բանակցություններում ղարաբաղյան կողմի մասնակցության անհրաժեշտությունը: Այս համատեքստում ճնշելով կարգավորման գործում Ադրբեջանի միտումնավոր խուսանավումները եւ նրա ռազմատենչ քաղաքականությունը, Ա. Ղուկասյանը նշեց, որ այս իրավիճակում ավելի է կարեւորվում ԼՂՀ պաշտպանունակության ամրապնդման խնդիրը: Միեւնույն ժամանակ նախագահը կարեւորեց այն փաստը, որ միջնորդ երկրները եւ կարգավորմամբ շահագրգիռ միջազգային կազմակերպությունները շրջանցելով Ադրբեջանի խոչընդոտումները՝ պարբերաբար շփումներ են ունենում ԼՂՀ-ի հետ, ինչը վկայում է Ղարաբաղի նկատմամբ նրանց ունեցած դրական վերաբերմունքի մասին:

Տես էջ 3

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի հայտարարությունը Եվրոմիությանը Թուրքիայի անդամակցության հարցի առնչությամբ

Եվրոմիության գործադիր մարմինը՝ Եվրոպական հանձնաժողովը պաշտոնապես արտահայտվել է Թուրքիայի հետ բանակցությունների սկսման համար Եվրոպական ընկերակցությանը քաղաքական եւ տնտեսական ինտեգրման մասին: Եվրոմիության այսօրվա գագաթաժողովին Եվրոպական պետությունների առաջնորդները պետք է տան այդ հեղինակավոր կազմակերպությանը Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունների սկսման վերաբերյալ իրենց համաձայնությունը:

Մինչ այժմ ԵՄ-ին անդամակցելու վերաբերյալ ոչ մի դիմում չի հարուցել այդչափ հակասական ռեակցիա Եվրոպայի շատ երկրների հասարակայնության եւ կառավարական շրջաններում, ինչպես Թուրքիայի Եվրոմիությանը անդամակցելու վերաբերյալ դիմումը: Հարցումները ցույց են տալիս, որ չնայած Թուրքիայի՝ իր կողմնակիցների շրջանակը լայնացնելու ուղղությամբ գործադրած մասշտաբային ջանքերին՝ Եվրոպացիների միայն երրորդ մասն է պատրաստ սատարելու թուրքական դիմումին:

Եվրոպայի ժողովուրդների միասնական ընտանիքին անդամակցումը նախատեսում է մարդու ազատության եւ իրավունքների անշեղ պահպանում, նվիրվածություն՝ խսկական դեմոկրատիայի, խաղաղության եւ բարիդրացիության սկզբունքներին:

Սակայն, թուրքական պետության ողջ պատմությունը, եւ, մասնավորապես, հայ ժողովրդի հետ նրա հարաբերությունների պատմությունը տալիս են բոլոր հիմքերը՝ շատ մեծ վերապահումներով մոտենալու այն բանին, թե Թուրքիան Եվրոմիություն ընդունվելու դեպքում շրջապատող աշխարհի հետ հարաբերություններում կդառնա Եվրոպական սկզբունքներին եւ արժեքներին հավատարիմ պետություն: Ցավոք սրտի, Եվրոպական տերությունների կողմից Օսմանյան կայսրության ընդունումը Եվրոպայի քաղաքակիրթ ժողովուրդների ընտանիք՝ ի նշան երախտագիտության 1854-1856 թթ. Ղրիմի պատերազմում նրա ունեցած մասնակցության, Թուրքիան չդարձրեց Եվրոպական քաղաքակիրթ պետություն: Ընդհակառակը, դրանից հետո թուրքերը սկսեցին ժողովուրդների՝ հայերի, հույների, բուլղարացիների, սերբերի, մարոնիտների, ասորիների եւ շատ ուրիշների դեմ ծավալեցին համակարգված ցեղասպանության քաղաքականություն:

Տես էջ 2

ԱՄՆ-ը մտադիր չէ պատերազմել Իրանի դեմ

ԲԱՔՈՒ, 16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպան Ռինո Հարնիշը՝ մեկնաբանելով Ադրբեջանում ամերիկյան զորակազմի պատրաստվող տեղակայման վերաբերյալ ռուսական ԶԼՄ-ների հաղորդումները, հայտարարել է, որ «ԱՄՆ-ը մտադիր չէ ռազմական գործողություններ սկսել Իրանի տարածքում»: Նա նմանօրինակ հաղորդումները համարել է իրականությանը չհամապատասխանող եւ նշել, որ ԱՄՆ-ը մտահոգված է Իրանի միջուկային ծրագրերով, սակայն կողմ է «այդ խնդրի խաղաղ լուծմանը»:

Իրանը կցանկանար Թավրիզ-Ջուլֆա-Նախիջեւան-Երեւան երկաթուղու շահագործումը

Իրանի տրանսպորտի փոխնախարար Մոհամմադ Սայիդինեջադը Թավրիզում հայտարարել է, որ Թավրիզ-Ջուլֆա-Նախիջեւան-Երեւան երկաթգծային հաղորդակցության ընդհատման պատճառով տարածաշրջանի երկրների տնտեսական վնասը շուրջ 2 մլրդ դոլար է, հաղորդում է «Իրան նյուզ» գործակալությունը: Նա նշել է, որ մինչեւ 1990 թ., երբ այս երկաթուղին աշխատում էր, տարեկան բեռնափոխադրումները հասնում էին 3 մլն տոննայի: Ղարաբաղյան հակամարտության պատճառով, ասել է Սայիդինեջադը, երկաթուղային հաղորդակցությունը դադարեցվեց, երկաթգծի որոշ հատվածներ ավերվեցին: Թավրիզ-Ջուլֆա-Նախիջեւան-Երեւան երկաթգծային հաղորդակցությունը վերականգնելու համար Իրանի ջանքերն անբավարար են, այստեղ անհրաժեշտ է տարածաշրջանի բոլոր երկրների բարի կամքը, ասել է փոխնախարարը:

Ալիեւն ընդունել է Իրանի հատուկ ծառայությունների ղեկավարին

Երեկ Բաքվում Ադրբեջանի նախագահն ընդունել է Իրանի ինֆորմացիայի (հատուկ ծառայությունների) նախարար Ալի Յունեսիին, հաղորդում է ԻՌՆԱ գործակալությունը: Իլհամ Ալիեւը, խոսելով 2005 թ. հունվարի Իրան կատարելիք իր այցի մասին, հույս է հայտնել, որ այն կակտիվացնի երկկողմ հարաբերությունները:

Օլիմպիական փորձը փրկեց փորձանքից

Նախորդ օրը Աթենքում առեւանգված ավտոբուսի 23 ուղեւորների գրեթե 24 ժամ տեւած ողիսականը երեկ առավոտ բարեհաջող ավարտ ունեցավ, երբ ալբանացի 2 ահաբեկիչները վերջին 7 ուղեւորներին բաց թողեցին ավտոբուսից եւ պատուհանից իրենց զենքերը գցելուց հետո խաղաղ հանձնվեցին ոստիկանությանը: Երեկոյան արդեն Հունաստանի ներքին գործերի նախարարությունը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որում գոհունակությամբ շեշտվում է, որ առեւանգիչների հետ անվտանգության մարմինների բարեհաջող բանակցությունները, ձեռք առնված միջոցառումները եւ, ամենակարեւորը, միջադեպի խաղաղ ելքը մեծապես պայմանավորված էին Աթենքի օլիմպիականի առթիվ նշյալ մարմինների հակաահաբեկչական ինտենսիվ մարզումներով: Ինչպես հայտնի է, օլիմպիական խաղերի անվտանգությունն ապահովելու համար Հունաստանը հավելյալ 1 մլրդ եվրո էր ծախսել, որի մի մասը՝ անվտանգության ուժերի մարզումների համար:

«Հոգեւոր տաճարներ դեռ շատ են օծվելու»

- Վեհափառ Տեր, ամփոփելով տարին կարո՞ղ եք նշել, թե քանի՞ հոգեւոր տաճար կառուցվեց այս ու դեռ կկառուցվի առաջիկա մի քանի տարիներին,- հարց տվեցի Ամենայն հայոց հայրապետին դեկտեմբերի 6-ին, Լոռու մարզի Սպիտակ քաղաքի մոտ գտնվող Արեւաշող գյուղում Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու օծման եւ բացման արարողությունից հետո:

- Դժվարանում եմ բոլորը հիշել, շատ էին, ուրախ ենք, որ եկեղեցիներով շենանում է հայոց կյանքը եւ զորանում է հայոց հավատը: Մենք փառք եւ գոհություն ենք տալիս Աստծուն, որ պարգեւում է մեզ բարերար զավակներ, ովքեր ունկնդիր են մեր ժողովրդի հոգու կանչին, նրանց համար կերտում են աղոթքի տներ: Հաջորդ եկեղեցին կլինի մեր բարերարներ՝ լիբանանահայ համայնքից Խաչատրյան ընտանիքի նվիրատվությամբ վերանորոգված է Արթիկի շրջանում VII դարի բազիլիկ եկեղեցին: Այս օրերին Արաբկիրի համայնքի եկեղեցու հողային աշխատանքներն են կատարվում, եւ առաջիկայում ունենք երկու եկեղեցիների օծում՝ Հարավարեւմյան թաղամասի Սուրբ Երրորդություն եւ Վանաձորի Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի,- ասաց Վեհափառ հայրապետը: Մ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Եվրոպան վճռում է Թուրքիայի ապագան

«Մենք ճանաչել ենք Անատոլիայում հայկական համայնքի հետ կատարված սարսափելի ողբերգությունը», ասել է Բառնիերը

Եվրոհանձնաժողովի նախագահ Ժոզե Մանուել Բարոզուն վստահաբար նշել է, որ Եվրոմիության 25 անդամ երկրների ղեկավարները, ովքեր երեկ երեկոյան հավաքվել են Բրյուսելում, հավանություն կտան ԵՄ-ին անդամակցության հարցով Թուրքիայի հետ բանակցություններ սկսելուն, հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը:

Թուրքական թեման, նկատում է BBC-ն, դեկտեմբերի 16-ին եւ 17-ին նախատեսված ԵՄ գագաթաժողովի օրակարգում գերիշխող կլինի մյուս բոլոր, այդ թվում ահաբեկչության դեմ պայքարի հարցերի նկատմամբ: Ակնկալվում է, որ մի քանի տասնամյակ սպասելուց հետո, արդեն 2005 թ. երկրորդ կեսին Թուրքիան կսկսի ԵՄ-ին անդամակցության բանակցություններ:

«Եկել է Թուրքիայի հետ բանակցություններ սկսելու պահը: Այդ ճանապարհին չի կարող արգելք ծագել վերջին ռոպեին», ասել է Բարոզուն՝ հավելելով, որ լիակատար անդամակցության հետ կապված մյուս խնդիրները, ներառյալ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը, կքննարկվեն հետագա բանակցությունների ընթացքում:

Եթե ԵՄ անդամ երկրների մի խումբ անվերապահորեն կողմ է Թուրքիայի հետ բանակցություններ սկսելու հստակ ժամկետներ նշելուն, ապա մյուսները հոռետես են: Գերմանացի բարձրաստիճան մի պաշտոնյա «Ֆրանկֆուրտեր Ալգեմայնե»-ին ասել է, թե Բեռլինը սպասում է, որ գագաթաժողովին Թուրքիային կառաջարկեն բանակցություններ սկսել ԵՄ-ին նրա լիակատար անդամակցության եւ ոչ թե «հատուկ համագործակցության» հարցով:

Արտգործնախարար Յոշկա Ֆիշերը երեկ ցանկալի է համարել ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը: «Մենք որոշելու ենք ոչ միայն Թուրքիայի անդամակցության, այլեւ նրա արդիականացման հարցը», ասել է Ֆիշերը՝ հավելելով, որ մահմեդական Թուրքիան, կատարելով ԵՄ-ին անդամակցության անհրաժեշտ պահանջները, կարող է Մերձավոր Արեւելքի այլ երկրներին օրինակ ծառայել:

Տես էջ 3

Պատասխանատուները վստահեցնում են, որ, իբր, անտառներում վիճակն անընդհատ բարելավվում է

Երեկ «Հայանտառ» ՊՓԲԸ-ն ասուլիսում ամփոփում էր անցնող տարվա իր գործունեությունը: Գլխավոր տնօրեն **Մարտուն Մաթեւոսյանը** փաստեց, որ այս տարի «Հայանտառը» արտակարգ վիճակում է աշխատել՝ հիմնականում կապված մարտ 5-ի հողմերի հետ: Այդ օրը հանրապետության հիմնականում հյուսիսային շրջաններում մոտ 100.000 խորանարդ մետր ծառ թափվեց: Նա ասաց, որ «Հայանտառի» դուստր ձեռնարկությունների տեխնիկական հնարավորությունների ոչ բավարար լինելու պատճառով չեն կարողացել մաքրել եւ իրացնել ողջ փայտանյութը, աշխատանքները կշարունակվեն 2005-ին:

Մարտուն Մաթեւոսյանը նշեց, որ նկատելի է ապօրինի անտառահատումների դեմ պայքարի աշխատանքի արդյունավետությունը: Մասնավորապես 2002-ին 25264 խմ ծառ է հատվել, որից բացահայտվել է 9.6 տոկոսը: 2003-ին՝ 16032 խմ ծառ, որից բացահայտվել է 19.5 տոկոսը: Այս տարի հատված 7247 խմ ծառից բացահայտվել է 38.9 տոկոսը: «Որեւէ երկրում ապօրինի հատումներն իսպառ չեն բացակայում, բայց հույս ունենք, որ նման տեմպերի դեպքում զգալի արդյունքների կհասնենք»: Նա ոլորտում դրական առաջընթացը պայմանավորեց նաեւ տարեսկզբի համակարգային բարեփոխումներով:

Անտառապահի ցածր աշխատավարձի պատճառով դժվարանում է անտառի պահպանությունը: Այսօր այդ պատճառով Գուգարքի անտառտնտեսությունում կա 18 անտառապահի ազատ հաստիք, իսկ Եղեգնուտի 7 պահակաբաժնում ընդամենը 1 անտառապահ է աշխատում: Եթե այս տարի բյուջեով «Հայանտառին» հատկացվել է 224 մլն դրամ, ապա 2005 թ. այդ թիվը կհասնի 400 միլիոնի: Դրա հաշվին անտառապահի միջին աշխատավարձը կհասնի ամսական 30 հազար դրամի:

Մարտուն Մաթեւոսյանը համակարգում դրական քայլ է համարում կառավարության՝ փայտանյութի արտահանման կարգի որոշումը, ըստ որի շինափայտի, տախտակի արտահանումը թույլատրվում է միայն «Հայանտառից» ստացված սերտիֆիկատի առկայությամբ:

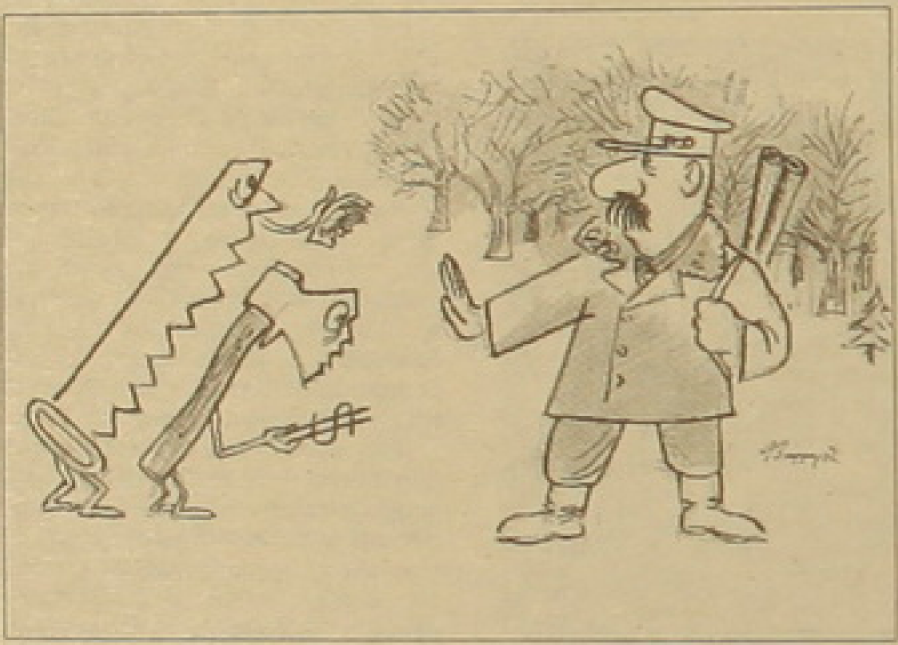

Եթե 2002-2003 թթ. հանրապետությունում իրականացվել է 1500 հա անտառվերականգնման աշխատանք, ապա մինչեւ այս տարվա վերջը 2004 թ. աշխատանքների ծավալը կհասնի 2500 հա-ի:

Նախատոնական օրերին շատ է խոսվում հանրապետությունում տոնածառերի հատումների մասին: «Հայանտառի» ղեկավարը հավաստիացրեց, որ այս տարի նույնպես վերահսկողությունն ուժեղ կլինի, սակայն կարծիք հայտնեց, թե տոնածառերի հատումների արգելքը մի քիչ ծայրահեղացված է: «Կան տարածքներ, որտեղ անտառի պահպանության համար համապատասխան էտոմներ են հարկավոր, ասաց նա: Հույս ունենք՝ մյուս տարի կկարողանանք թույլտվություն ստանալ եւ խիստ վերահսկողության պայմաններում անտառվերականգնման աշխատանքներ իրականացնել»:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Ջրաչափ չտեղադրածներին տրվեց եւս 6 ամիս ժամանակ

«Հայջրմուղկոյուղին», «Շիրակը» եւ «Լոռին» սակագների փոփոխության հայտեր կներկայացնեն

Կառավարության երեկվա որոշմամբ ջրամատակարար ընկերություններից ոռոգման համակարգի հիմնական միջոցները հանձնվեցին շահագործող կազմակերպություններին: Ինչպես տեղեկացրեց ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի նախագահ **Անդրանիկ Անդրեասյանը**, գյուղացիների ստեղծած 54 ջրօգտագործողների ընկերակցություններին (ՋՕԸ) 25 տարով վարձակալության կտրվեն ոռոգման ամբողջ ներտնտեսային ցանցը, պոմպակայանները եւ գույքը:

Ջրային տնտեսության ոլորտի մյուս հարցն առնչվում էր ջրաչափ չտեղադրած բաժանորդներին: Մինչ այժմ ջրաչափ չտեղադրած բաժանորդներից վճարը հաշվարկվում էր կամ ըստ խողովակի թողունակության (առանձնատներում), կամ շենքի ջրաչափի ցուցմունքի մնացորդը բաշխելով: Կառավարության երեկվա որոշմամբ այս բաժանորդներին 6 ամիս ժամանակ տրվեց ջրաչափեր տեղադրելու համար, իսկ մինչ այդ կգործի ջրավճարների գանձման մեղմացված տարբերակ: Առանձնատների համար որպես ջրի սպառման վերին շեմ կհամարվի 150 խմ: Այսինքն, 150 խմ՝ բազմապատկած սակագինը, իսկ բազմաբնակարան շենքերի բնակիչների համար 1 անձին 400 լիտրը: Առանձնատների համար փաստորեն կգործի հաստատագրված 13500 դրամը, նախկին մոտ 40 հազարի փոխարեն: Անդրանիկ Անդրեասյանը հայտնեց, որ Երեւանում ջրաչափ ունեն 303 հազար բաժանորդներից 260 հազարը, իսկ Երեւանից 350 հազար բաժանորդներից ջրաչափ է տեղադրել մոտ մեկ երրորդը: Նա նաեւ հավաստիացրեց, որ այն բաժանորդների համար, որոնց ջրաչափ տեղադրելու պարտավորությունը ստանձնել է կոմիտեն, առաջիկայում կկատարի այդ պարտավորությունը:

Ջրամատակարարման սակագների փոփոխության հնարավորության մասին հարցին ջրային տնտեսության կոմիտեի նախագահը պատասխանեց, որ սակագների փոփոխության առաջարկներ են պատրաստում «Հայջրմուղկոյուղուց» դուրս եկած «Շիրակ» եւ «Լոռի» առանձին ընկերությունները, ինչպես նաեւ «Հայջրմուղկոյուղին»: Թե կոնկրետ ինչ չափի բարձրացման մասին է, Անդրանիկ Անդրեասյանը չնշեց, ասելով, որ փաթեթները դեռեւս նախապատրաստման փուլում են:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեւանի 75 տոկոսը կապահովվի շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ

«Ազգի» այն հարցին, թե Երեւանի բնակչության 80 տոկոսին մինչեւ 2005 թ. շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ ապահովելու ջրային տնտեսության կոմիտեի եւ «Երեւանի ջրմուղ-կոյուղու» ստանձնած պարտավորությունն ինչպես է կատարվում, ջրային տնտեսության կոմիտեի նախագահ Անդրանիկ Անդրեասյանը պատասխանեց, որ մինչեւ տարեվերջ բնակչության առնվազն 75 տոկոսը կապահովվի շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ: Նա հայտնեց, որ ներկայումս կատարվում են գոտիավորման աշխատանքներ, ինչի հետ կապված այս օրերին ջրամատակարարման թերացումների համար հայցեց բաժանորդների ներողամտությունը: Այդուհանդերձ, վերջնական արդյունքները կամփոփվեն մեկ-երկու շաբաթ հետո:

Ա. Մ.

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի հայտարարությունը Եվրոմիության Թուրքիայի անդամակցության հարցի առնչությամբ

1-ին էջից

Ժամանակակից Թուրքիան հրաժարվում է ճանաչել մարդկության դեմ գործած ծանրագույն ոճրագործության՝ Արեւմտյան Հայաստանում 1.5 միլիոն հայերի անողոք բնաջնջման փաստը, շարունակում է Հայաստանի Հանրապետության հակիրավական շրջափակումը, ինչը նպաստում է հայ-թուրքական հարաբերություններում լարվածության պահպանմանը, պահպանում է ցեղասպանության կրկնման վտանգը:

Թուրքիան անտեսում է Հայոց ցեղասպանության ընդունման Եվրոպական պառլամենտի բազմիցս կրկնվող կոչը, ինչպես եւ Հայաստանի շրջափակումը վերացնելու եւ այդպիսով հաշտության եւ Հայկական հարցի լուծման համար հիմքեր ստեղծելու պահանջը: ԵՄ-ի այդ պահանջը պետք է դառնա այդ միությանը նրա անդամակցության պայմաններից մեկը: Թուրքիան անտեսում է նաեւ ԵՄ-ի ուրիշ նորմեր, մասնավորապես՝ ազգային փոքրամասնությունների սոցիալական եւ քաղաքացիական իրավունքների պահպանումը, նրանց շահերի պարտադիր պաշտպանումը, ազգայնամոլական քաղաքականությունից եւ ցեղասպանության փորձից հրաժարումը, որոնք Կոպենհագենյան չափանիշներով ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության պարտադիր պայման են: Անհրաժեշտ են իրական, այլ ոչ թե կեղծ փոփոխություններ արդարադատության, միջազգային օրինականության հանդեպ Թուրքիայի վերաբերմունքի մեջ:

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը գտնում է, որ հայերի ցեղասպանությունը դատապարտելուց Թուրքիայի հրաժարականը, Հունաստանի հետ վիճելի հարցերում միջազգային իրավական նորմերի կատարումից խուսափելը, թուրքական օկուպացիոն զորքերի Կիպրոս ներխուժման եւ այդ պետության տարածքի հիմնական բաժանման հարցերում ՄԱԿ-ի բազմաթիվ որոշումներին չենթարկվելը, Թուրքիայում քուրդ ազգային փոքրամասնության իրավունքների ոտնահարումը, անհատական, կոլեկտիվ եւ կրոնական ազատությունների մշտական ճնշման փաստերն այսօր անհնար են դարձնում Թուրքիայի ընդունումը Եվրոմիություն:

Ժամանակակից միասնական Եվրոպան կարո՞ղ է արդյոք դառնալ ընդհանուր ընտանիք Թուրքիայի համար, քանի դեռ նրա ղեկավարությունը չի գիտակցում քաղաքակիրթ հասարակության սկզբունքների եւ նորմերի պահպանման անհրաժեշտությունը:

Մենք վստահ ենք, որ Արեւմուտքը, հատկապես՝ Եվրոպան, որն Բոսնիայի եւ Կոսովոյի իրադարձությունների առնչությամբ առաջին պլան մղեց միջազգային հարաբերություններում քաղաքականության բարոյական չափանիշը, այդպիսի սկզբունքներով կմոտենա նաեւ Թուրքիայի ԵՄ ընդունման հարցի քննարկմանը:

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախագահ,
ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի բարի կամքի դեսպան
ԱՐԱ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Ադրբեջանից տեղահանված 4 հայ ընտանիքներ դիմել են մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան

«Շահումյան-Գետաշեն» հայրենակցական միությունը երեկ տարածած մամլո հաղորդագրությամբ տեղեկացնում է, որ Շահումյանի շրջանից եւ Գետաշենի ենթաշրջանից բռնի տեղահանված 4 հայ ընտանիքներ ընդդեմ Ադրբեջանի հայցով դիմել են մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան:

«Գանգատում կվիճարկվեն այդ տարածքներից բռնի տեղահանված բնակիչների սեփականության պաշտպանության, ինչպես նաեւ բնակարանի նկատմամբ հարգանքի իրավունքի խախտման հարցերը», ասվում է հաղորդագրության մեջ:

Հիշեցնենք, որ ՄԱԿ-ի տնտեսական, սոցիալական եւ մշակութային իրավունքների հարցերով (ECOSOC) հանձնաժողովը նոյեմբերի 26-ին կայացած նիստի եզրակացության մեջ մտահոգություն էր հայտնել «Ադրբեջանում փախստականների եւ ներքին վերաբնակների կողմից հայերին ու էթնիկ այլ փոքրամասնություններին պատկանող գույքի յուրացման» փաստերի կապակցությամբ:

«Հանձնաժողովը խորհուրդ է տալիս Ադրբեջանին ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ եւ ապահովել համարժեք փոխհատուցում կամ առաջարկել այլընտրանքային բնակավայրեր հայերին եւ այլ էթնիկ փոքրամասնություններին, որոնց գույքն ապօրինաբար յուրացրել են փախստականները եւ ներքին վերաբնակները», ասվում էր ECOSOC-ի եզրակացությունում:

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

80-ամյա կնոջ այրված դիակ գտան տնակում

Դեկտեմբերի 15-ին ոստիկանության Գուգարքի բաժնին հաղորդվել է, որ հրդեհ է բռնկվել 1924 թ. ծնված Լուսիկ Խառասյանի տնակում: Հրդեհը մարվել է նույն օրը մարտական մեկ ջոկի ուժերով: Տնակում հայտնաբերվել է Լուսիկ Խառասյանի այրված դիակը: Դեպքի հանգամանքները պարզվում են, քննությունը վարում է դատախազությունը:

Դանակահարություն

Ոստիկանության Կապանի բաժին հաղորդվել է հիվանդանոցից, որ ձախ թոքակողի մասում ստացած ծակած-կտրած վնասվածքով իրենց մոտ է տեղափոխվել Արմեն Հ.-ն: Վերջինիս մարմնական վնասվածք հասցնելու կասկածանքով ոստիկանության աշխատակիցները դեկտեմբերի 15-ին բերման են ենթարկել 1977 թ. ծնված Էրիկ Ս.-ին: Վերջինս Թալիձոր թաղամասի շենքերից մեկի բնակարանում վիճաբանության ժամանակ դանակահարել է Արմեն Հ.-ին: Էրիկ Ս.-ն ձերբակալված է, կատարվում է նախաքննություն:

Կրկին գազի պայթյուն բնակարանում

Արտակարգ իրավիճակների վարչության լրատվական կենտրոնի տրամադրած օպերատիվ տեղեկագրից տեղեկանում ենք, որ դեկտեմբերի 15-ին Գեղարքունիքի մարզի Գեղահովիտ գյուղի բնակիչ Մնացական Մնացականյանի խոհանոցում տեղի է ունեցել բնական գազի պայթյուն: 1950 թ. ծնված Մնացական Մնացականյանը տարբեր աստիճանի այրվածքներով տեղափոխվել է Մարտունու քաղաքի հիվանդանոց: Հարուցվել է քրեական գործ:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Անդրադարձ

«Ազատագրված տարածքները հանձնելու իրական վտանգ կա»

Ազատագրված տարածքների պաշտպանություն հասարակական նախաձեռնության (ԱՏՊՀՆ) քաղաքական քարտուղար **Արմեն Աղայանը** երեկ մամուլի ասուլիսում տագնապ հնչեցրեց, թե «սպառնալիքը մեծացել է, տարածքների հանձնման իրական վտանգ կա»: Նա հավասարապես մեղադրեց Հայաստանի նախկին և գործող իշխանություններին, որոնք պատրաստ են Ղարաբաղի շուրջն ազատագրված տարածքները վերադարձնել Ադրբեջանին:

«Ի՞նչ են ասում «նախկինները». Աստանայում ինչ-որ առաջարկություն է ներկայացվել Հայաստանին, Հայաստանը մերժել է կամ միանգամից չի համաձայնել, որից հետո սկսվել են ճնշումները՝ ԵԽԽՎ զեկույց (դեփս-աթկինսոնյան), ՄԱԿ-ի բանաձև: Ճիշտ է, Մինսկի խումբը կասեցրել է, բայց դրա նպատակն էլ ճնշումն է. կընդունե՞ք առաջարկը, ՄԱԿ-ի բանաձևը կասեցված կմնա, չե՞ք ընդունի՝ կպարտադրվի (Աստանայի առաջարկությունը)», ասաց Աղայանը:

«Իշխանություններն Ադրբեջանի և համանախագահների առջև արդարանում են, որ իրենք չեն բնակեցրել շրջանները և այդպիսի միտք էլ չեն ունեցել, որ անվտանգության գոտի հանդիսացող այդ շրջաններն ի վերջո անպայման կհանձնվեն, բայց միայն ԼՂՀ կարգավիճակի որոշման և անվտանգության այլ երաշխիքների դիմաց: Իսկ ընդդիմախոսներին հավաստիացնում են, որ ավելի լավ է տարածքներով առևտուր անել, քան դրանք հենց այնպես նվիրել», գործող իշխանությունների այս կեցվածքը դատապարտեց Աղայանը:

ԱՏՊՀՆ քաղաքական քարտուղարի կարծիքով, ԼՂ հարցում նախկինների և ներկաների միջև որևէ հակասություն չկա. «Տեր-Պետրոսյան ծառից Քոչարյան պտուղը հեռու չի ընկնի ո՛չ Ղարաբաղի, ո՛չ էլ այլ հարցում: Հիմա մեկը կարող է ասել, որ դա կարկուտ կերած պտուղ է, բայց կապ չունի, հեռու չի ընկել»:

Աղայանը ղարաբաղյան հարցում միակ ընդդիմություն համարում է հայ ժողովրդին: Նրա կարծիքով, «ոչ ոք չգիտի, թե ժողովուրդն ինչպես է հակազդելու, բայց (իշխանությունը) վախենում է, այլապես այս հարցը (տարածքները հետ տալու) վաղուց լուծված կլիներ՝ ոչ մի իշխանություն չէր դիմանա արևմտյան ճնշումներին»:

«Ազատագրված տարածքների հարցը, փաստորեն, պատերազմից հետո միակ վիճարկվող հարցն է և համանախագահների բոլոր առաջարկությունների առանցքը: Նույնիսկ կարելի է մի քիչ էլ ծայրահեղացնել՝ ընդհանրապես ուրիշ հարց ղարաբաղյան կարգավորման ենթատեքստում գոյություն չունի բացի տարածքներից, բոլոր մյուս հարցերը սրանցից ածանցված են», ասաց Աղայանը:

ԱՏՊՀՆ անդամները համոզված են, որ ղարաբաղյան հարցը չի կարող ունենալ միջազգային լուծում: Նրանց կարծիքով, խնդրի միակ լուծումը հայկականն է և ենթադրում է ազատագրված բոլոր շրջանների լիարժեք և շուտափույթ բնակեցում ու համակողմանի յուրացում, այդ տարածքների նկատմամբ հայկական գերիշխանության հռչակում:

Աղայանը կարծում է, որ միակողմանի գործողություններով (ԼՂՀ-ի միավորումը ՀՀ-ին ղարաբաղյան ուժերի վերահսկողության տակ գտնվող բոլոր տարածքներով) անհրաժեշտ է Ադրբեջանին կանգնեցնել փաստի առաջ: «Ո՛չ ադրբեջանցի ժողովուրդը, ո՛չ Ադրբեջան պետությունը ներկա ռեսուրսները չունեն հետ վերցնելու այդ տարածքները, եթե ունենային, չէին հանձնի: Նրանք այդ տարածքներում եկվոր են, և ինչպես իրենք են բնիկներին դուրս քշել, նույնը կատարվել է իրենց հետ: Ադրբեջանցիները սա լավ են հասկանում», ասաց Աղայանը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ա. Ղուկասյան. Ղարաբաղի մասնակցությունը բանակցություններին անհրաժեշտ է

1-ին էջից

Նման վերաբերմունքը, Ա. Ղուկասյանի բնութագրմամբ, ձևավորվել է ԼՂՀ-ում տեղի ունեցող ժողովրդավարական գործընթացների շնորհիվ: Ժողովրդավարությունը երկրում այլընտրանք չունի, և այդ ուղուց շեղվելը ոչ մի արդարացում չի կարող ունենալ:

Ա. Ղուկասյանն անդրադարձավ նաև ԼՂՀ սոցիալ-տնտեսական իրավիճակին, մասնանշելով այս ոլորտներում առկա առաջընթացը: Իր գնահատականը փաստելով օրինակներով, հանրապետության ղեկավարը հատկանշեց սփյուռքի աջակցությունը: Նա շնորհակալություն հայտնեց բոլոր նրանց, ովքեր օժանդակում են ԼՂՀ-ում սոցիալ-տնտեսական ծրագրերի իրականացմանը: Մասնավորապես, հիշատակելով վերջերս կայացած հեռուստամարաթոնը, որի արդյունքները շատ գոհացուցիչ են, Ա. Ղուկասյանը մարաթոնն անվանեց ուղղակի վստահության քվե ԼՂՀ իշխանություններին: Սփյուռքի վստահությունը պարտավորեցնում է անմնացորդ հավատարիմ մնալ այն սկզբունքներին, որոնք կազմում են երկրի կայուն զարգացման ապահովող հիմքը: Իշխանությունները մշտապես ձգտում են դրան, և պետք է որ հասարակությունը հավասա ու գործակցի այդ ձգտումներին:

Ցավոք, այս հարցում վիճակը բնավ մխիթարական չէ, իշխանությունների ու հասարակության միջև ստեղծվել է որոշակի անվստահություն, ինչը նախագահը բացատրեց իշխանական միջին օղակների բացասական աշխատանքով: Մի շարք չինովնիկական օղակներ, քողարկելով իրենց անգործունակությունը, սեփական թերությունները բարդում են բարձր իշխանությունների վրա: Նրանցից շատերը խուսափում են նույնիսկ իրենց գործունեության վերաբերյալ հասարակությանը իրազեկելուց, ինչը անհանդուրժելի է:

Էժան պոպուլիզմ համարելով այսպիսի գործելակերպը, Ա. Ղուկասյանը հայտարարեց, որ այդպիսի չինովնիկներին երկրի իշխանությունները խիստ կվերաբերվեն: Նախագահը քննադատեց նաև դատական մարմինների գործունեությունը, նշելով որ այս ոլորտում կան բավականին թերություններ: Ժողովուրդը, չվստահելով դատական ատյաններին, դրանով իսկ անվստահության վերաբերմունք է դրսևորում իշխանությունների նկատմամբ:

Ըստ նախագահի, ներքին անփոխըմբռնման մթնոլորտի ստեղծմանը նպաստում են նաև ընդդիմադիր կեցվածք ընդունած որոշ ուժեր, որոնք կարծես թե շահագրգռված են իշխանությունների սխալներով և չարախնդալով՝ փորձում են ապակողմնորոշել հասարակությանը: Երկրում տիրող քաղաքահոգեբանական մթնոլորտը պետք է համարժեք լինի այն գործընթացներին, որոնք տեղի են ունենում ժողովրդավարության ընդարձակ սպեկտրում:

Այս տեսանկյունից Ա. Ղուկասյանը կրկին հատկանշեց միջազգային կառույցների արտահայտած դրական գնահատումները, ի մասնավորի շեշտելով այն փաստը, որ չճանաչված երկրներից միայն ԼՂՀ-ն է, որը փաստացի ֆինանսական աջակցություն է ստանում ԱՄՆ-ից:

Ժողովուրդը վճռական քայլեր է սպասում նախագահից, որոնք անպայման կարվեն՝ կադրային ու կառուցվածքային փոփոխություններ իրականացվելով, վստահեցրեց Ա. Ղուկասյանը:

Խորհրդակցությունում կարճառոտ ելույթ ունենալով վարչապետ **Անուշավան Դանիելյանը** նշեց, որ երկրում տիրող ներքաղաքական իրավիճակը բացառիկ շանս է համախմբվելու և երկրում առկա հիմնախնդիրները միասնաբար լուծելու համար:

Խորհրդակցությունը նախագահող ԱԺ խոսնակ **Օլեգ Եսայանը** պաշտպանեց այս տեսակետը և խորհրդարանի անունից հավաստիացրեց, որ օրենսդիր մարմնի անդամները կձգտեն ամեն կերպ նպաստել նախագահի ծրագրային ելույթում հնչած բոլոր խնդիրների լուծմանը:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Ո՞վ է մեկուսացնում ղարաբաղյան կողմին

ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը երեկ ափսոսանք է հայտնել այն կապակցությամբ, որ «ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի հովանու ներքո ընթացող խաղաղ գործընթացի ներկա փուլում փորձ է արվում արհեստականորեն մեկուսացնել ղարաբաղյան կողմին»: Ղուկասյանը, ըստ «Մեդիամաքսի», համոզմունք է հայտնել, որ «հենց այս հանգամանքը թույլ չի տալիս նոր խթան հաղորդելու բանակցություններին, որը կարող է զարգացնել այն դրականը, ինչը վերջին 10 տարիների ընթացքում ձեռք են բերել հակամարտության կողմերը միջազգային միջնորդությամբ»:

ԼՂՀ նախագահը չի մասնավորեցրել, թե հատկապես ո՞վ է փորձում արհեստականորեն մեկուսացնել ղարաբաղյան կողմին կարգավորման խաղաղ բանակցություններից: **«Ազգի»** կողմից հիշեցնենք, որ դեկտեմբերի 14-ին մամուլի ասուլիսում Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը բառացիորեն ասաց հետևյալը. «Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև (բանակցությունները) պրահյան ձևաչափով կշարունակվեն թերևս մինչև որոշ փուլ, մինչև որ անխուսափելի լինի Ղարաբաղի մասնակցությունը: Այս պահի դրությամբ ինչպիսի ձևաչափ եղել է վերջին մի քանի տարիների ընթացքում, կպահպանվի»:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔ

Կազմակերպությամբ Գերմանահայերի կենտրոնական խորհրդի

Գերմանահայերի կենտրոնական խորհուրդը, գլխավորությամբ ատենապետ, դոկտ. Րաֆֆի Պետիկյանի, դեկտեմբերի 17-19-ը Գերմանիայի Դիսլագեն քաղաքում կազմակերպում է հայկական երիտասարդական միջազգային հավաք-կոնֆերանս՝ նվիրված հայ-գերմանական մշակութային զարգացմանը և Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը: Հավաքին մասնակցելու են երիտասարդական պատվիրակություններ ինչպես Գերմանիայից, այնպես էլ Բելգիայից, Ֆրանսիայից, Ավստրիայից, Շվեյցարիայից և Հայաստանից: Օրակարգում քննարկվելու են եվրոպահայ երիտասարդությանը հետաքրքրող այժմեական հարցեր, հետագա միավորման և համագործակցության, հայրենիք-սփյուռք երիտասարդական կապերի ամրապնդման ու մանավանդ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման խիստ կարևոր աշխատանքների աշխուժացման ջանքերը, մանավանդ որ այսօր, դեկտեմբերի 17-ին կազմակերպվելու են Եվրոպայի հայերի երթ-ցույց Բրյուսելում գտնվող Եվրախորհրդարանի առաջ՝ Եվրոմիությանը Թուրքիայի անդամակցելու դեմ:

Երիտասարդական հավաք-կոնֆերանսի օրերին ցուցադրվելու են գեղարվեստական ու վավերագրական ֆիլմեր, տեղի է ունենալու ծանոթացման երեկո, երաժշտության ունկնդրություն:

Հիշեցնենք, որ Գերմանահայերի կենտրոնական խորհրդի ատենապետ, դոկտ. Րաֆֆի Պետիկյանը լիբանանահայ ճանաչված մանկավարժներ, այժմ հանգուցյալ տիկ. Սոսի Պետիկյանի և բանաստեղծ Վարուժան Պետիկյանի որդին է: 80-ական թթ.-ից հաստատվել է Գերմանիայում ու իր բժշկության ասպարեզից զատ շատ մեծ գործ է կատարում նաև Հայ-գերմանական միության մեջ, որի փոխնախագահն է նաև:

Հ. ՄՈՒՍԱՓՅԱՆ

Հայ խորհրդարանականները կմասնակցեն ուկրաինական ընտրություններին

Ուկրաինայում կայանալիք նախագահական արտահերթ ընտրությունների երկրորդ փուլի վերաքվեարկությանը դիտորդների կարգավիճակով մասնակցելու համար դեկտեմբերի 26-ին Կիև կմեկնեն նաև հայ խորհրդարանականները՝ «Արդարություն» խմբակցության անդամ, ԱԺԿ կուսակցության նախագահ Շավարշ Քոչարյանն ու ՄԱԿ խմբակցության ղեկավար Գուրգեն Արսենյանը:

Եվրոպայի խորհուրդը հատուկ հանձնաժողով է ստեղծել Ուկրաինայում դիտորդական առաքելություն իրականացնելու համար: Շավարշ Քոչարյանը նաև այդ հանձնաժողովի անդամ է և նախորդ 2 ընտրություններին չմասնակցեց, որովհետև մեր Ազգային ժողովը տեղեկացրել է Եվրախորհրդին, որ նման առաքելությունների համար ինքը գումար չունի: Այս անգամ պատգամավորը Եվրախորհրդից առաջարկ է ստացել իրենց հաշվին մեկնել Ուկրաինա:

ՄԱԿ խմբակցության ղեկավար Գուրգեն Արսենյանը սեփական միջոցների հաշվին է մեկնում դիտորդական առաքելություն իրականացնելու:

Շավարշ Քոչարյանը տեղեկացրեց, որ դեռևս պարզ չէ, թե որ ընտրատարածքներում ինչպիսի գործունեություն են ծավալելու հայ պատվիրակները: «Տեղում ձևավորվելու են խմբեր, տրամադրվելու են որոշակի տարածքներ, այդ բոլորը վաղուց կանոնակարգված է», և այդ բոլորի մասին հայ պատվիրակներն իրազեկ կդառնան տեղում:

Ըստ Շավարշ Քոչարյանի, նախորդ ընտրությունների ժամանակ դիտորդի կարգավիճակով Կիև են մեկնել մեկ ադրբեջանցի, մեկ վրացի պատվիրակ: Այս անգամ ադրբեջանցի կամ վրացի դիտորդներ կլինեն թե ոչ, հայ պատվիրակներին դեռ հայտնի չէ:

Ի դեպ, Շավարշ Քոչարյանը դիտորդական առաքելությամբ մասնակցել է նաև Վրաստանում կայացած ընտրություններին:

Կ. Գ.

Եվրոպան վճռում է Թուրքիայի ապագան

1-ին էջից

Ավստրիայի կանցլեր Վոլֆգանգ Շյուսելը, ըստ Ռոյթերի, Թուրքիայի ԵՄ-ին անդամակցության հարցում ամենահայտնի հոռետեսն է: Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը չորեքշաբթի հայտարարել է, որ ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը կհամապատասխաներ ֆրանսիական և համաեվրոպական շահերին, մյուս կողմից՝ Շիրակը նշել է, որ ԵՄ 25 անդամներից յուրաքանչյուրը կարող է վետո դնել այդ որոշմանը:

«Մենք ճանաչել ենք Օսմանյան կայսրության վերջին տարիներին Անատոլիայի հայկական համայնքի հետ կապված սարսափելի ողբերգությունը», ըստ «Մեդիամաքսի», այս մասին հայտարարել է ԱՄՆ պետքարտուղարության պաշտոնական ներկայացուցիչը՝ պատասխանելով Հայոց ցեղասպանության խնդրին և մասնավորապես ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության վերաբերյալ բանակցությունների մեկնարկի համատեքստում Եվրոպայում ծավալված բանավեճի նկատմամբ ԱՄՆ վերաբերմունքի մասին հարցին:

Հարցին, թե պե՞տք է Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը նախապայման դառնա ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության համար, Ռիչարդ Բաուչերն ասել է. «Պետքարտուղարը նախորդ շաբաթվա ընթացքում մի քանի անգամ հայտարարեց, որ բոլոր այդ հարցերը պետք է լուծեն եվրոպացիները: Մենք կարծում ենք, որ Թուրքիան երկար ճանապարհ է անցել անդամակցության համար անհրաժեշտ չափանիշներին համապատասխանելու համար, և եվրոպացիները պետք է ինքնուրույն որոշում կայացնեն»:

Դեկտեմբերի 16-ին «ԱՄՆ-ը ճանաչում է հայերի ողբերգությունը» խորագրով հրապարակման մեջ թուրքական «Միլիեթը» գրում է, որ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը հեռախոսազրույց է ունեցել արտգործնախարար Գյուլի հետ և հետաքրքրվել ԵՄ-ի անդամակցության շուրջ վերջին զարգացումներով:

Թ. Հ.

Տարածաշրջանում մենք ունենք անհամեմատ մրցակցային առավելություններ ներդրումային դաշտի առումով

Ըստ Վահագն Մովսիսյանի

Ներդրումների գրավումը մնում է մեր երկրի առաջնային խնդիրներից մեկը: Այն լուծելի դարձնելու համար անհրաժեշտ են այնպիսի պայմաններ, որոնք կնպաստեն Հայաստանի նկատմամբ գործարարների հետաքրքրության մեծացմանն ու մեր երկրում ծրագրեր իրականացնելուն:

Սակայն միջազգային մի շարք կազմակերպությունների վերլուծությունների եւ հետազոտությունների տվյալներով գործարարությանը խոչընդոտող բազմաթիվ խնդիրներ կան:

Հայաստանում գործարարության խոչընդոտների, դրանց վերացման աշխատանքների մասին զրուցեցինք Զարգացման հայկական գործակալության գլխավոր տնօրեն Վահագն Մովսիսյանի հետ:

Ըստ Վահագն Մովսիսյանի, դեռեւս 2001 թ.-ին հանրապետության նախագահի հրամանագրով ստեղծված Գործարարության աջակցության խորհրդի հիմնական նպատակն է հայտնաբերել այն բոլոր խոչընդոտները, որոնք առկա են ներդրումային դաշտում:

Գործարարությանը վերաբերող հարցերի առնչությամբ մի շարք համաշխարհային կազմակերպություններ տարբեր հետազոտություններ են իրականացրել Հայաստանում: Հայտնի են ՖԻԱՍ-ի (Օտարերկրյա ներդրումների խորհրդատվական ծառայություն) զեկույցները, Համաշխարհային բանկի վերլուծությունները: Ըստ Զարգացման հայկական գործակալության գլխավոր տնօրենի, Հայաստանի կառավարության պատվերով եւ նման վերլուծություններ իրականացվել են:

«2001-2004 թթ. մենք բավականին մեծ աշխատանք կատարեցինք: Մոտ 30 հանդիպումներ տեղի ունեցան գործարարության աջակցության խորհրդում: Մենք ստեղծեցինք պրոբլեմների բանկ. հարկերի, օրենսդրության հետ կապված հարցերը համապատասխանեցվեցին դաշտին: Ներկայումս ՖԻԱՍ-ը 2004 թ.-ի նոր զեկույց է ներկայացրել, որը մենք հիմա դնելու ենք շրջանառության մեջ», նշեց պրն Մովսիսյանը:

Զարգացման հայկական գործակալության գլխավոր տնօրենի խոսքերով, արդեն իսկ պատվիրվել է զեկույցի մոտ 200 պատճեն լազերային սկավառակով: Եվ ինչպես հավաստեց պրն Մովսիսյանը, շահագրգիռ բոլոր կազմակերպություններին՝ թե՛ պետական, թե՛ մասնավոր, թե՛ շահույթ չհետապնդող, թե՛ հասարակական, կուղարկեն այս անվճար զեկույցի Հայաստանի ներդրումային դաշտի եւ ընդհանրապես գործարարությանը վերաբերող մասը:

«Զեկույցի հետ մենք ուղարկում ենք նաեւ նամակ, որպեսզի կազմակերպություններն արձագանքեն ՖԻԱՍ-ի այս զեկույցին եւ հայտնեն իրենց կարծիքը: Դրանից հետո անպայման կհայտնաբերվեն որոշ խոչընդոտներ եւ այդ 200 հասցեից ստացվող առաջարկությունները կհավաքվեն: Նպատակն է 2005 թ.-ի համար ստեղծել մի դաշտ, որտեղ կկարողանանք նոր հայտնաբերված բոլոր խոչընդոտները քննարկել»:

Ինչ վերաբերում է այդ խոչընդոտների վերացման աշխատանքներին, ապա պրն Մովսիսյանը նշեց. «2000 թ.-ից ես սկսել եմ այս աշխատանքները: Տարածաշրջանում մենք ունենք անհամեմատ մրցակցային առավելություններ ներդրումային դաշտի առումով: Ես չեմ ասի, թե մեզ մոտ ներդրումային դաշտը բալթյան երկրներից լավ է, բայց Իրաքի, Իրանի, Թուրքիայի, միջինասիական որոշ երկրների, Վրաստանի, Ռուսաստանի հարավի համեմատ բավականին լավ է»:

Համաձայն տարբեր զեկույցների, գործարարության խոչընդոտների մեջ զգալի բաժին են կազմում վարչարարական խոչընդոտները:

«Շատ դեպքերում չինովնիկը դեռեւս ունի հնարավորություններ խոչընդոտելու մասնավոր բիզնեսի զարգացմանը: Վարչապետի գլխավորությամբ Գործարարության աջակցության խորհրդի նպատակն է անել ամեն ինչ, որպեսզի նման ոտնձգություններ բիզնեսի նկատմամբ կառավարությունը չիրականացնի:

Կառավարության դերն այսօր, ես սա շատ եմ կարեւորում, այն է, որ կարողանա երկրի մրցունակությունը բարձրացնի: Դա կարող է անել ինքնարժեքի պակասեցմամբ, որպեսզի բիզնեսի ինքնարժեքը մեզ մոտ ցածր լինի: Սա է երկրի մատչելիության ամենամեծ գրավականը»:

Վերջին ժամանակներս բավականին շատ են դժգոհությունները արտահանողներին ավելացված արժեքի հարկը չվերադարձնելու, այդ վերադարձն ապահովելու մեխանիզմների բացակայության կապակցությամբ: Գործակալության գլխավոր տնօրենը ասաց, որ Գործարարության աջակցության խորհրդի վերջին նիստում հենց այդ հարցի առումով քննարկումներ են եղել:

«Ես տեսնում եմ դրական միտումներ: Այն խոշոր ընկերությունները, որոնք այդ խնդիրն ունեին, ընդգծեցին, որ անհամեմատ վիճակը լավացել է: Պետությունը այդ հարցի կապակցությամբ կանոնակարգման խնդիրներ ունի: Այսօր Եվրոպայում հայտնի դեպքեր կան, երբ արտահանում չիրականացնելով որոշ ընկերություններ, այսպես ասած, հետ են ստացել ավելացված արժեքի հարկը: Որպեսզի մեզ մոտ նման հարցեր չծագեն, ներկայումս կառավարությունը կանոնակարգում է այս խնդիրները, որ դա հստակ իրականացվի», պարզաբանեց պրն Մովսիսյանը:

ԶՀԳ գլխավոր տնօրենը ավելացրեց, որ արդեն իսկ ամրագրվել է ժամկետ, որ 10 օրվա ընթացքում արտահանման մասով ավելացված արժեքի հարկը արտահանողը ստանա: Ներկայումս հստակեցվում են վերադարձման մեխանիզմները: «Ամեն դեպքում, մեր խորհրդի վերջին նիստում դրական արձագանք է եղել այդ կապակցությամբ: Արդեն կոնկրետ կանոնակարգեր են մշակվել, որոնցով ընկերությունները հետ են ստանում ավելացված արժեքի հարկը»:

Իսկ թե ինչպես է ընդհանուր առմամբ գնահատվում ներկայումս գործարարության մթնոլորտը Հայաստանում, պրն Մովսիսյանը նշեց, որ տարբեր միջազգային կազմակերպությունների գնահատմամբ, Հայաստանում բարելավման միտում կա:

«Չի կարելի միանշանակ ասել, որ մենք արդեն ստեղծել ենք լիարժեք ներդրումային միջավայր, բայց միտումը կա եւ Հայաստան-2005-ը անհամեմատ կատարելի Հայաստան-1999-ից: Այսինքն՝ հիմա, իմ կարծիքով, ներդրումային դաշտն էլ ավելի մատչելի է օտարերկրյա ներդրողների համար: Հայաստանի նկատմամբ հետաքրքրությունը ավելի մեծացել է»:

Գործարարության զարգացման կտրվածքով կարեւորվում են նաեւ այն ոլորտները, որոնցում օտարերկրացիները շահագրգռված կլինեն ներդրումներ կատարելու: Վահագն Մովսիսյանը այդ կապակցությամբ նշեց, որ իր ղեկավարած գործակալության հիմնական նպատակն է հայտնաբերել Հայաստանում այն ոլորտները, որոնք ունեն առաջնային մրցակցություն օտարերկրյա ներդրողների համար:

«Այսօր մենք ընտրել ենք 4 ոլորտ, որտեղ Հայաստանը ունի բավականին մեծ ներուժ՝ նուրբ քիմիա, բիոտեխնոլոգիաների ոլորտ, ծրագրային ծառայություն, ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ: Ցավոք այսօր տրանսպորտային խնդիրներ կան:

Այսօր Հայաստանում առաջնային են «փոքր ծավալ, մեծ արժեք» (ֆիզիկական առումով) ոլորտները, օրինակ, ոսկերչություն, էլեկտրոնիկա, դեղագործություն եւ այլն: Զանգվածային առումով ներդնողներ գրավելը շատ դժվար է:

Մենք պետք է այսօր ներդնողին ապացուցենք, թե ինչու պետք է ներդնել Հայաստանում եւ ոչ թե օրինակ Ղազախստանում, Հայաստանը մրցակցային ինչ առավելություններ ունի, այստեղ ավելի շո՞ւտ արդյունք կստացվի, թե՞ նույն ներդրումը, ասենք, Ռումինիայում իրականացնելու դեպքում»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հղի հայ կանայք կհաճախեն «Մայրական դպրոց»

«Մայրական դպրոց» հաճախելը խորհրդային տարիներին պարտադիր է եղել բոլոր հղի կանանց համար, սակայն հետագայում մոռացության է մատնվել, իսկ այժմ վերականգնելու փորձ է արվում, քանի որ հղիության ու ծննդաբերության ընթացքում հղի կնոջ սոցիալ-հոգեբանական ու ֆիզիկական աջակցության կարեւորությունը վերստին գիտակցվում է:

Կանադայից ժամանած միջազգային խորհրդատու, Տորոնտոյի համալսարանի մանկաբարձության, գինեկոլոգիայի եւ հանրային առողջության բաժնի պրոֆեսոր Բեւերլի Չալմերսը դեկտեմբերի 14-16-ը եռօրյա դասընթացներ է անցկացնում նախածննդային եւ նորածնային խնամքի վերաբերյալ, հայ մասնագետներին ծանոթացնելով Կանադայում եւ այլ երկրներում կիրառվող առողջապահական եւ հոգեբանական նոր մոտեցումներին, որոնց անհրաժեշտությունը մեզանում արդեն հասունացել է:

Ծրագիրը ֆինանսավորում է ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը, իրականացնում՝ Կրթության զարգացման ակադեմիան (AED), որն արդեն 10 տարի Հայաստանում վերապատրաստման ծրագրեր է անցկացնում: Հիշյալ ակադեմիայի հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն **Անուշ Եղիազարյանն** ասաց, որ ծրագրի հիմնական նպատակը Հայաստանի բոլոր մարզերում երեխա սպասող ծնողներին գիտելիքներ եւ հմտություններ մատուցելն է, որի համար ծրագրի առաջին փուլում կվերապատրաստվեն 22 մասնագետներ: Վերապատրաստված 22 մանկաբարձները ծրագրի երկրորդ փուլում կմեկնեն հեռավոր շրջաններ, ուսուցանելու այդ համակարգում ընդգրկված 60 բուժաշխատողների, իսկ երրորդ փուլում

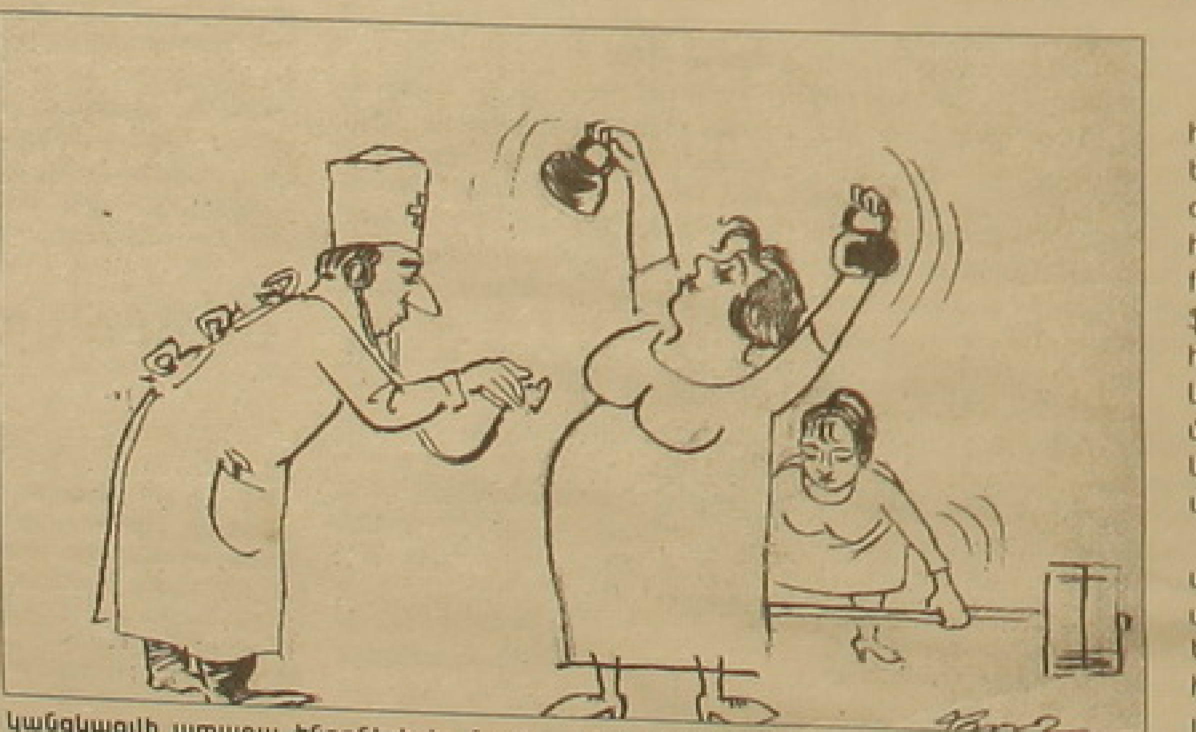

կանցկացվի ապագա ծնողների եւ նրանց հարազատների ուսուցում:

ՀՀ առողջապահության նախարարության գլխավոր մասնագետ, պետական բժշկական համալսարանի դոցենտ **Գայանե Ավագյանը** «Ազգի» հետ զրույցում նշեց, որ ուսուցանվող մեթոդը իրենց համար նորություն չէ, նախկինում կոչվել է ֆիզիոհոգեբանական պրոֆիլակտիկա: Մեթոդի հեղինակները եղել են ռուս գիտնականները, որոնց ուսումնասիրությունների հիման վրա ամերիկացի գիտնական Լամազը նորովի մշակել է եւ այդ մասին նշել իր գրառումներում: Տկն Չալմերսն այդ մեթոդի դասավանդման մեծ փորձ ունի, ինչը խիստ ուսանելի կլինի մեր մասնագետների համար:

Ալավերդու ծննդատան տնօրեն **Ամալյա Աղասյանը** նույնպես նշեց, որ Հայաստանում «Մայրական դպրոցը» հետեւել է խորհրդային մեթոդներին, սակայն այս դասընթացներից հետո հղիների ուսուցումը կկազմակերպվի ոչ միայն խմբերով, ինչպես նախկինում, այլեւ նրանց հետ կտարվի անհատական աշխատանք: Նա համոզված է, որ դասավանդվող մեթոդի նորովի կիրառումը շատ արդյունավետ կլինի հղի կանանց աջակցության առումով, սակայն ծննդաբերության ավանդական ձեւից հրաժարվելը դեռ վաղ է մեր կանանց համար:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Միջանկյալ

Կրթության զարգացման ակադեմիայի հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն Անուշ Եղիազարյանը ասաց, որ իր համար չափազանց անսպասելի է եղել **«Ազգի»** նախորդ համարներից մեկում հրապարակված «Ովքեր եւ ինչպես են աշխատում ամերիկյան ֆինանսավորմամբ» նյութը, որում դժգոհություն էր արտահայտվել իրենց կազմակերպության միջոցառումներից մեկի ժամանակ լրագրողների հանդեպ աշխատակիցներից մեկի դրսեւորած անհարգալից վերաբերմունքի համար:

«Ազգի» հետ մենք շատ արդյունավետ ենք աշխատել եւ շատ զարմացա, որ մեր մասին այդպիսի կարծիք է հայտնվել,- ասաց տկն Եղիազարյանը եւ ավելացրեց,- միանգամայն համամիտ եմ, որ սեմինարի հրավիրված լրագրողների համար նախապես պետք է ստեղծված լինեն տեղեկություն ստանալու բոլոր անհրաժեշտ պայմանները: Սակայն կոնկրետ այդ օրվա միջոցառմանը ներկա են եղել մեծ թվով մասնակիցներ, ավելի քան 15 լրագրողներ, որից փոքր սրահում նեղվածք է առաջացել եւ դժվարացրել լրագրողների աշխատանքը: Կարծում եմ, շատ ավելի ճիշտ կլիներ, եթե միջոցառմանը ներկա 15 լրագրողներից գոնե մեկը մոտենար ինձ եւ այդ պահին արտահայտեր իր դժգոհությունը, որպեսզի նման հրապարակման տեղիք չտար», ասաց տկն Եղիազարյանը: **«Ազգը»** համամիտ է նրան:

ՄԱԿ-ը կրճատում է Ադրբեջանի փախստականների օգնությունը

Բաքուն հետեւողականորեն շարունակում է իր սարսափ խաղաքացիներին օգտագործել ներքաղաքական նպատակներով

ՄԱԿ-ի Պարենի համաշխարհային կազմակերպությունը չորեքշաբթի հայտարարել է, որ դադարեցնելու է օժանդակությունը շուրջ 140 հազար ադրբեջանցի փախստականներին, եթե չստանա լրացուցիչ ֆինանսական աջակցություն, հաղորդում է «Ասոշիեյթեդ պրեսի» թղթակիցը Բաքվից:

Կազմակերպության Բաքվի գրասենյակի տարածած մամլո հաղորդագրության մեջ այդ որոշումը բացատրվել է ֆինանսական միջոցների պակասով: Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի պարենի ծրագրի ղեկավար Ռահման Չոուդհուրին ասել է, որ կազմակերպությունն ունի 10 մլն դոլարի պակաս, ինչի պատճառը նաեւ պարենի, նավթի եւ բնական գազի գների բարձրացումն է:

Չոուդհուրին ասել է, որ շարունակվելու է 5300 դպրոցահասակ երեխաներին տրվող օգնությունը որոշ սահմանափակումներով: «Տեղահանվածների մեծ մասն այնքան աղքատ է, որ չունի որեւէ միջոց պարեն գնելու: Սա սարսափելի վիճակ է, հատկապես ձմռանը, երբ ջերմաստիճանը 0-ից ցածր է 20 աստիճան», ասել է նա եւ հավելել, որ օգնություն ստացողների 75 տոկոսը կանայք եւ երեխաներ են, ովքեր ապրում են շատ ծանր պայմաններում: Բաքվի «525 գազեթ» պարբերականն իր հերթին նշում է, որ օգնություն ստացողների մեծ մասը բնակվում է երկաթուղային վագոններում եւ գետնափոր տնակներում:

Փախստականների իրավունքներով զբաղվող Վուգար Քաղիմովը ասել է, որ Պարենի համաշխարհային կազմակերպության որոշումը կարող է հանգեցնել «մարդասիրական աղետի»: «Օգնության դադարեցումն ուժեղ հարված է այն մարդկանց, ովքեր ապրում են ճամբարներում ամենավատ պայմաններում», ասել է Քաղիմովը: Ըստ «Ասոշիեյթեդ պրեսի» Բաքվում պաշտոնյաները հրաժարվել են մեկնաբանել Պարենի համաշխարհային կազմակերպության որոշումը:

Ընդհանուր առմամբ ղարաբաղյան ճակատում զինադադար հաստատելուց հետո միջազգային կազմակերպությունները Ադրբեջանին տրամադրել են շուրջ 600 մլն դոլար արժողությամբ օգնություն` փախստականների վիճակը բարելավելու նպատակով: Բացի այդ, առանձին երկրներ, հիմնականում Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպությունից, վերջին տասը տարիներին հարյուր միլիոնավոր դոլարներ են տրամադրել Ադրբեջանին:

1991-94 թթ. ղարաբաղյան պատերազմի հետեւանքով ավելի քան 1 մլն մարդ դարձան փախստականներ եւ տեղահանվածներ: Ըստ ՄԱԿ-ի տվյալների, պատերազմից հետո Ադրբեջանի փախստականների եւ տեղահանվածների թիվը շուրջ 750 հազար էր, Հայաստանինը եւ Լեռնային Ղարաբաղինը` շուրջ 400 հազար: Ղարաբաղյան ուժերը վերահսկողություն հաստատեցին պաշտոնապես Ադրբեջանին պատկանող 7 շրջաններում (Աղդամում եւ Ֆիզուլիում` մասամբ): Ընդհանուր առմամբ ղարաբաղյան ուժերի վերահսկողության տակ է պաշտոնապես Ադրբեջանին պատկանող տարածքների մոտ 8 տոկոսը կամ շուրջ 7000 քառ. կմ:

Չնայած միջազգային հանրության հորդորներին` ինչ-որ ձեւով կարգավորել փախստականների եւ տեղահանվածների խնդիրները, Բաքուն սիստեմաբար շարունակում է նրանց պահել երկրի տարբեր շրջաններում նրանց համար հատուկ կառուցված ճամբարներում եւ յուրաքանչյուր արտասահմանյան պաշտոնյայի այցի ժամանակ ցուցադրում է այդ սարսափելի մարդկանց վիճակը` շահարկելով նրանց ծանր կենսական, մարդկային պայմանները եւ պահանջելով ղարաբաղյան ուժերի վերահսկողության տակ գտնվող տարածքները:

Բաքվի իշխանությունները շարունակում են անտեսել միջազգային կազմակերպությունների կոչերը եւ թույլ չեն տալիս, որպեսզի փախստականներն ու տեղահանվածներն ինտեգրվեն ադրբեջանական հասարակության մեջ` երկյուղելով, որ, օրինակ, Բաքվում կամ մերձկասպյան ավազանի բնակլիմայական լավ պայմաններում հաստատված ղարաբաղցիներն այլեւս չեն ցանկանա վերադառնալ իրենց նախկին բնակավայրերը, որտեղ կյանքի պայմանները նախանձելի չեն:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Մեծ Բրիտանիայի ներքգործնախարարը հրաժարական է տվել

Պատճառը, ըստ BBC-ի, նրա «չարաճճիություններն» են

Նախորդ գիշեր հրաժարական է տվել Մեծ Բրիտանիայի ներքգործնախարար Դեյվիդ Բլանքեթը: «Սքայնյուզ» հեռուստաընկերության հաղորդման համաձայն, հրաժարականն անխուսափելի դարձավ, երբ Բլանքեթը զրկվեց մյուս նախարարների եւ լեյբորիստ զինակիցների աջակցությունից:

BBC-ն նշում է, որ պաշտոնաթողությունից 3 շաբաթ առաջ բրիտանական մամուլում հայտնվել էին հրապարակումներ, որոնք ներքգործնախարարին ամբաստանում էին ծառայողական դիրքի չարաշահման մեջ: Մամուլի տեղեկությունների համաձայն, Բլանքեթն իր նախկին սիրուհի Քիմբերլի Քուինին օգնել էր կեցության իրավունք ձեւակերպել իր զավակի ֆիլիպինցի դայակի համար: Նախարարը պնդել է, որ փաստաթղթերը ձեւակերպված են եղել սահմանված կարգով, եւ ինքը լոկ արագացրել է գործընթացը:

Բացի դրանից, նախարարը մի անգամ սիրուհուն է հանձնել իր անունով գնված առաջին կարգի երկաթուղային տոմսը: Մեկ ուրիշ անգամ նրան հորդորել է ֆառսային վիճակում չհայտնվելու նպատակով խուսափել ամերիկյան այն օդանավակայանից, որտեղ ոստիկանության հատուկ գործողություն էր անցկացվում:

Ի դեպ, Բլանքեթը չի էլ ժխտել իր «զանցանքները»: Ընդդիմությունը պահանջել էր անցկացնել գործի պաշտոնական քննություն: Բլանքեթը համաձայնել էր, թերեւս վստահ լինելով, որ ինքը հակաօրինական որեւէ արարք չի կատարել: BBC-ն նշում է, որ նրա փոխարեն ավելի շատ խոսել են գործընկերները: Այսպես, ՆԳՆ ներկայացուցիչն ասել է, որ Բլանքեթը լոկ ստուգել է, թե ֆիլիպինուհին արդյոք ճիշտ է լրացրել բոլոր թղթերը:

Ինչ վերաբերում է ամերիկյան օդանավակայանի ընտրությանը, սիրուհու մեկնելու պահին ոստիկանական հատուկ գործողության վերաբերյալ լուրն արդեն հրապարակված է եղել:

Երկաթուղային տոմսի կապակցությամբ բրիտանական օրենսգրքում ասվում է, որ խորհրդարանի անդամներն իրավունք ունեն այն հանձնել իրենց կանանց: Իսկ սիրուհիների կարգավիճակի մասին օրենքում առհասարակ չի խոսվում: BBC-ն Բլանքեթի կատարած զանցանքներն անվանում է «չարաճճիություններ»:

Այլ մեղադրանքների համաձայն, նախարարը մի քանի անգամ իր նախկին սիրուհուն թույլ է տվել օգտվել իր ծառայողական ավտոմեքենայից: «Զանցանքներ», որոնք ամեն օր են գործվում, օրինակ, մեր նախարարների կողմից... Ավելացնենք, որ Դեյվիդ Բլանքեթը բոլորովին կույր է:

Քննության արդյունքները հայտնի կդառնան մոտ օրերս: Այս աղմկալի պատմության ամբողջ ընթացքում վարչապետ Թոնի Բլերն աջակցում էր ներքգործնախարարին: Սակայն վիճակը փոխվեց Բլանքեթի կենսագրության հրապարակումից հետո, երբ պարզվեց, որ նա անհաճո արտահայտություններ է արել իր որոշ կուսակիցների հասցեին:

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ երեկ ներքգործնախարարի պաշտոնում նշանակվել է կրթության նախարար Չառլզ Քլարկը: Բրիտանական շատ համալսարաններ Քլարկին համարում են ազգային կրթության գերեզմանափոր, քանզի հենց նրա օրոք բուհերի կրթավճարների չափերը բազմապատկվեցին:

Վերջին 9 ամսում Աֆղանստանից Ռուսաստան բերվող հերոինի ծավալը կրկնապատկվել է

ՌԴ կառավարության տվյալների համաձայն, Ռուսաստան հասցվող աֆղանական հերոինի ծավալները 2000 թ. հունվարից հոկտեմբեր կրկնապատկվել են: Ներքգործնախարար Ռաշիդ Նուրգալիեւը հայտարարել է, որ հիշյալ ժամանակամիջոցում իրավապահ մարմինները առգրավել են 2,9 մետրական տոննա հերոին:

Ռեկորդային է նաեւ ձերբակալված այն ոստիկանների թիվը, որոնք կապված են թմրադեղերի ընդհատակյա առեւտրի հետ: Ինն ամսում համապատասխան մեղադրանքներ են ներկայացվել ՆԳՆ 62 աշխատակիցների:

Թմրադեղերի շրջանառության վերահսկման դաշնային ծառայության ղեկավար Ալեքսանդր Ֆյոդորովի տվյալներով, այս տարի Աֆղանստանում կարտադրվի մոտ 420 տոննա հերոին:

Աֆղանստանի նախագահ Համիդ Կարզայը թմրանյութերի արտադրությունը խայտառակություն է համարում իր երկրի համար: Իսկ ՌԴ արտգործնախարար Սերգեյ Լավրովը չորեքշաբթի օրը հակաթմրադեղային խորհրդաժողովում հայտարարեց, որ թմրաբիզնեսը կարող է «ի չիք դարձնել Աֆղանստանում վերջին 4 տարում ձեռք բերված քաղաքական ու ռազմական հաջողությունները»:

Լավրովն առաջարկում է Աֆղանստանի շուրջն ստեղծել «հակաթմրադեղային գոտի» եւ ՄԱԿ-ին հորդորում է առավել ակտիվորեն պայքարել այդ երկրում թմրադեղերի անօրինական շրջանառության դեմ:

Նուրգալիեւի տվյալներով, 142 միլիոնանոց Ռուսաստանում մոտ 4 մլն թմրամոլ կա:

ԲՐՅՈՒՍԵԼ

ԵՄ-ի գագաթաժողովը վճռում է Թուրքիայի հետ անդամակցության բանակցությունների հարցը

Երեկ Բրյուսելում սկսվեց Եվրամիության երկրների ղեկավարների 2-օրյա գագաթաժողովը: Գագաթաժողովի աշխատանքներին նշված ղեկավարների հետ մասնակցում են նաեւ անդամ երկրների արտգործնախարարները: Գագաթաժողովում օրակարգի առաջնահերթ խնդիրը ԵՄ-ի հետ Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունների սկզբնավորումն է: «Ազգը» դեռեւս նոյեմբերի 27-ին, անդրադառնալով բանակցությունների հարցին, կարծիք էր հայտնում, որ ԵՄ-ի գագաթաժողովը դրանց սկզբնավորման որոշում կընդունի, սակայն սկզբնավորման համար Թուրքիայից կպահանջի, որ նա կատարի ստանձնած պարտավորությունները:

Հարցը, սակայն, մեր կարծիքը չէ, այլ Եվրախորհրդարանի գլխավոր ասամբլեայի նիստը: Դեկտեմբերի 15-ին Ստրասբուրգում գումարված այս նիստում նախ քննարկվել է «Թուրքիայի առաջընթացը դեպի անդամակցություն» զեկուցագրի 4-րդ եւ վերջնական տարբերակը, տեքստում ուղղումներ է մտցվել, ապա եւ ձայների 407 կողմ, 262 դեմ հարաբերակցությամբ որոշվել է Թուրքիայի հետ առանց հապաղելու անդամակցության բանակցությունները սկսելու առաջարկ անել ԵՄ-ին:

Թեեւ հոլանդացի խորհրդարանական Քամիել Էուրլինգի խմբագրած զեկուցագիրն ու Եվրախորհրդարանի որոշումն օրենքի ուժ չունեն, խորհրդատվական բնույթ են կրում, բայց եւ այնպես ուղղակիորեն կողմնորոշում են ԵՄ-ի գագաթաժողովին եւ որոշումների համար որպես հիմք են ծառայում: Այլ կերպ` գագաթաժողովը Թուրքիայի հետ անդամակցության բանակցություններ սկսելու որոշում, այնուամենայնիվ, կկայացնի: Սակայն կարեւորը ներկա պահին բանակցությունների սկզբնավորման ժամկետի նշանակումն է, ինչպես նաեւ սկզբնավորման համար Թուրքիայից ակնկալվող պարտավորությունների կատարումը:

Հատկանշական է, որ խորհրդարանականներ Ֆրանսիս Վուրցի եւ Դիմիտրիս Պապադիմոուլոսի նախաձեռնությամբ Եվրախորհրդարանը Թուրքիայի պարտավորությունների թվին ավելացրել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը: «Ազգը» երեկվա համարում տեղեկացրել է նաեւ այդ մասին: Թուրքական «Զաման» թերթն էլ նույն օրը, «Անատոլու» գործակալության տվյալներով, ուշադրություն է հրավիրում Եվրախորհրդարանի քվեարկած զեկուցագրի եւ ընդունած որոշման ներկայիս դրույթների վրա. լիարժեք անդամակցությունը պայմանավորված է Թուրքիայի եւ ԵՄ-ի փոխադարձ ջանքերով, Եվրահանձնաժողովն անհրաժեշտության դեպքում պետք է սառեցնի բանակցությունները, բանակցային գործընթացը երկարաժամկետ է լինելու, հաստատվելու են Եվրահանձնաժողովի «Թուրքիայի առաջընթացը դեպի անդամակցություն» զեկուցագրում տեղ գտած օրենսդրական 6 փոփոխությունները, անդամակցության բանակցությունները չեն կարող ավարտվել ոչ վաղ, քան 2014 թ. ԵՄ-ի բյուջեի քննարկումը, Թուրքիան ՄԱԿ-ի կանոնադրության համաձայն պետք է կարգավորի հարեւանների հետ խնդիրները եւ չսահմանափակի Կիպրոսի Հանրապետության դրոշը կրող նավերի նավարկությունը, Թուրքիան չպետք է սահմանափակի նաեւ երկրում ազգային փոքրամասնությունների գործունեությունը, որի շրջանակներում բացելով հույն ուղղափառ եկեղեցուն պատկանող հոգեւոր ճեմարանը Ստամբուլում, ալավիները պետք է ճանաչվեն որպես կրոնական փոքրամասնություն, իսկ նրանց աղոթարանները` որպես կրոնական կենտրոն, Թուրքիան պետք է բացի Հայաստանի հետ սահմանները եւ առաջ տանի հաշտեցման գործընթացը հայկական իշխանությունների հետ:

Վերոհիշյալ դրույթներն իրականում պարտավորություններ են, որոնց թվում «Զամանը» չի նշել Կիպրոսի Հանրապետության ճանաչումը: Սակայն հայտնի են ճանաչելու առնչությամբ Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերի հորդորը վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանին, ինչպես նաեւ ճանաչման մասին կողմերի միջեւ ձեռք բերված փոխհամաձայնությունը: Համենայն դեպս, ԵՄ-ի գագաթաժողովը Բրյուսելում շարունակվում է, ենթադրվում է, որ այսօրվա նիստում ելույթ կունենա ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Իրաքն ամբաստանում է Իրանին եւ Սիրիային

Բուշն իր հերթին սպառնում է վերջիններիս

Իրաքի պաշտպանության նախարար Հազիմ Շաալանն Իրանին եւ Սիրիային ամբաստանել է իրաքյան տարածքում ահաբեկիչներին աջակցելու մեջ: Ըստ նախարարի, Իրանն օժանդակություն է ցույց տալիս Աբու Մուսաբ ալ Զարքաուիի «Իրաքյան «Ալ Ղաիդա» ահաբեկչական խմբավորմանը:

Շաալանի խոսքերով, «ազատ Իրաքի հակառակորդներն ուզում են, որ երկիրը կառավարեն փաթթոցավոր հոգեւորականները»:

«Ասոշիեյթեդ պրես» գործակալությանը տված հարցազրույցում իրաքցի նախարարն ասել էր, թե Իրանի թշնամական քաղաքականության ապացույցներն իբր ստացվել են Ֆալուջայի նոյեմբերյան ռազմական գործողության ընթացքում: Նման ցուցմունքներ է տվել մասնավորապես «Մոհամմեդի բանակ» խմբավորման ձերբակալված առաջնորդներից մեկը:

Իրաքցի նախարարի խոսքերով, Իրանի եւ Սիրիայի գաղտնի գործակալները, ինչպես նաեւ Սադդամ Հուսեյնի հատուկ ծառայությունների նախկին աշխատակիցները «գործակցում են ալ Զարքաուիի խմբավորման հետ», իսկ այդ երկրների կառավարությունները մարզում են ծայրահեղականներին եւ նյութապես ապահովում նրանց:

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշն իր հերթին նախազգուշացրել է Իրանին եւ Սիրիային, որ չմիջամտեն Իրաքում կայանալիք ընտրություններին: Բուշը հույս է հայտնել, որ Իրաքի հարեւանները, այդ թվում Իրանը եւ Սիրիան, այլեւս մարդկանց եւ փողեր չեն ուղարկի Իրաքում գործող ահաբեկիչներին օգնելու:

Իտալիայի վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնիի հետ անցկացրած մամլո ասուլիսում Բուշը Սիրիային եւ Իրանին զգուշացրել է, որ Իրաքի ներքին գործերին միջամտելը «չի համապատասխանում նրանց շահերին»:

Ավելի վաղ Հազիմ Շաալանը հայտարարել էր, թե Իրանն Իրաքի «ամենավտանգավոր թշնամին է»:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ չորեքշաբթի հետմիջօրեին Իրաքի Քերբելա քաղաքում պայթեցվել է շիա մահմեդականների գլխավոր սրբավայրը` իմամ Հուսեյնի դամբարանը: BBC-ն հաղորդում է, որ սպանվել է 7 մարդ, 31-ը վիրավորվել են: 2004 թ. գարնանային մարտերից հետո Քերբելան համեմատաբար խաղաղ վայր էր դարձել:

Այս տարվա մարտին քաղաքի մի քանի մզկիթներում իրականացված ահաբեկչությունների ժամանակ զոհվել էր 180 ուխտավոր:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Մուշեղը սարք մարդ էր... Մի օր եկավ Գրողների միության գրականության պրոպագանդայի բյուրո, ծանր նստեց ու կտրուկ հարցրեց. «Ուզո՞ւմ ես, որ մասնակցեմ ձեր աշխատանքներին»...

«Իհարկե... շատ ենք ուզում»...

«Դե, որ այդպես է, պայմանավորվենք այսպես՝ միայն քեզ հետ, քո մասնակցությամբ»...

Մուշեղն ուներ իր ընկերները, իր շրջապատը, եւ նման կտրուկ առաջարկ չէի սպասում...

Հաճախ էր գալիս ինձ մոտ, զրուցում էինք, սրճում, մի-մի բաժակ խմում... Ու միշտ ասում էր. «Հանկարծ չմտածես, թե քեզ մոտ գալիս եմ, ինչ ես անում»... Գիտեի, որ ստամոքսի խոց ունի...

«Եթե չխմեի, հենց էստեղ կմեռնեի», ասի կեսը կատակելով, հետո խոսեց նա... Ամեն տեղ մտնում էր մարդկանց մեջ, զրուցում, հարց ու փորձ անում, գրառում նրանց հուզող խնդիրները... Մեզ համար պարզ դարձավ՝ բոլորն էլ գիտեին, որ շրջանում ազգաբնակչության գերակշիռ մասն ադրբեջանցիներ են... Երեկոյան հյուրանոցում խնդրեց հետաձգել մյուս հանդիպումները եւ առավոտյան վերադառնալ Երեւան:

Շրջկենտրոնի հրապարակում սպասում էինք մեր մեքենային՝ վերադառնալու էինք Երեւան: Մեր կողքով անց-

Մուշեղ

նում է առաջին քարտուղարը, հարցնում մեր քեֆն ու հալը: «Վերադառնում ենք Երեւան, բայց մինչեւ ուղեւորվելը կուզենայի զրուցել ձեզ հետ», շատ չոր ու պաշտոնական ասաց Մուշեղը: Քարտուղարը ներս հրավիրեց: Առանց թաքցնելու իր զայրույթը՝ Մուշեղը սկսեց. «Ինչո՞ւ դուք մեզ ստեցիք... Ո՞րն էր ձեր նպատակը... Հավանաբար դուք խաբում եք նաեւ հանրապետության ղեկավարությանը... Ինչ 17 տոկոսի մասին էիք խոսում, երբ նրանք ազգաբնակչության կեսից ավելին են»... Առաջին քարտուղարը կաթվածահար եղավ... Նախ նա ոտքի ելավ, մի քիչ վրդովված խոսեց, պատճառներ ու «հավաստի փաստեր» մատնանշեց, հետո... կակղեց, ձայնին աղերսանքի ու հուզմունքի երանգներ խառնեց եւ նորից փորձեց հակառակը համոզել...

ման, ժողովրդի հետ ունեցած զրույցի եւ այն ցավերի մասին, որոնք իրեն (ու նաեւ ինձ) տանջում էին... Վարդգեսը ծխելով լսեց, մազերի հետ խաղալով լսեց, աչքերն ու գլուխը պտտելով լսեց... եւ ոտքի կանգնեց...

«Այ քեզ Հայաստան, այ քեզ հայրենիք... Ծախում ենք, եղբայր, ծախում ենք... Քիվա ենք խաղում եւ ծախում ենք»... Վարդգեսը բորբոքված քայլեց, հետո մոտեցավ հեռախոսին. «Ուզո՞ւմ ես, հենց հիմա զանգահարեմ Դեմիրճյանին՝ գնա մոտը, այս ամենը պատմիր իրեն»...

«Ես էլ հենց դրա համար եմ եկել, Վարդգե՛ս ջան»... Վարդգեսը մի պահ շունչ առավ, հետո ձեռքը տարավ կառավարական հեռախոսին... Մեկ-երկու նախադասություն փոխանակեց, հետո խնդրեց վաղն ընդունել Մուշեղ Գալշոյանին... Սակայն Դեմիրճյանն ասել էր՝ ինչո՞ւ վաղը, թող գա այսօր՝ ժամը 5-ին... Հաջորդ օրն իմացանք, որ Դեմիրճյանը գործից հեռացրել էր Մեղրիի շրջկոմի առաջին քարտուղարին:

որ հանդիպումների գնանք... պարզապես կարոտում եմ քեզ... հետո՝ Թալինի փեսա ես, չէ՞, իմ պարտքն է հոգատար լինել քո հանդեպ»...

Մուշեղն ինձ համար հեղինակություն էր, եւ նրա ջերմ վերաբերմունքը, նրա անսահման հոգատարությունն իմ անձի հանդեպ (թեեւ ես հակառակն էի մտածում, որ մենք բոլո՛րս պետք է հոգատար լինենք նրա հանդեպ), ընդունում էի չափազանց զգուշությամբ՝ հանկարծ չկորցնելու զգացողությամբ...

79-ի վաղ աշնանը մեկնեցինք Մեղրի: Մեր հանդիպումները նախօրոք ծրագրված էին, պայմանավորված գյուղերում, դպրոցներում, մշակութային տներում: Առաջին օրը մեզ ընդունեց կուսշրջկոմի առաջին քարտուղարը: Մուշեղին հետաքրքրում էր շրջանի տնտեսական, կրթական վիճակը, բնակչության սոցիալական, կենցաղային վիճակը: Հետո ցանկացավ իմանալ ազգաբնակչության տոկոսային հարաբերությունները...

«Քեֆներդ լավ պահեք, միայն տասնյոթ տոկոսն են կազմում ադրբեջանցիները»: Լավ տրամադրությամբ դուրս եկանք շրջկոմից եւ մեկնեցինք Ագարակ: Հաջորդ օրը մեր հանդիպումները պետք է կայանային Տաշտուն եւ Լիճք գյուղերում... Կարծեմ Լիճքում էր, եղանք նաեւ դպրոցում: Տնօրենը ջերմ ընդունեց, ոգեւորված ցույց էր տալիս դասասենյակները, խոսում աշակերտության քանակի մասին... Մի դասասենյակում երեք շարք նստարաններ էին դրված, ամեն շարքը՝ մի դասարան...

«Դպրոցը քառեկարգ է, մանկավարժական կոլեկտիվը... փառք Աստծո, բոլորն էլ ավարտած մասնագետներ, բայց, ա՜յ, աշակերտներ՝ չունենք... Դիմել եմ շրջկոմ, առաջարկել եմ ադրբեջանական դասարաններ բացել... Քարտուղարը համաձայն է»... Տնօրենը շարունակում է խոսքը, իսկ Մուշեղը կրճտացնում է ատամները, հետո... մի լավ հայհոյում...

Կարծես լսեց նաեւ տնօրենը. նա մի պահ շփոթված նայեց մեր կողմը: Իսկ երբ փորձեց հրավիրել սուրճ խմելու, Մուշեղը միանգամից կտրեց. «Քիչ առաջ խմեցինք, հիմա ուզում ենք գյուղամեջ դուրս գալ»...

Գյուղամիջում մի տուֆակերտ նորակառույց շինություն տեսանք: Մեր ուղեկիցը բացատրեց, որ կառուցվել է մանկապարտեզի համար, բայց քանի որ այլեւ երեխաներ չկան գյուղում, տվել են մի թուրք հովվի ընտանիքի... Մուշեղի աչքերի ջինջ կապույտը մթնեց... Տնքաց... Հետո զրույցի բռնվեց գյուղի նախագահի հետ, եւ մեզ համար բացվեց շրջանի կեղծիքների շղթայի առաջին օղակը...

Քարտուղարը մեզ խաբել էր. շրջանի 53 տոկոսը բնակեցված էր ադրբեջանցիներով... Հետո, երբ նախագահը եւ մեր ուղեկիցը գնացին գրասենյակ՝ կազմակերպելու հանդիպումը, մենք մենակ մնալով, իջանք խանութ... Չհասանք խանութ, Մուշեղը բռնեց ձեռքս, քաշեց դեպի շենքի հետնամասը եւ խզված ձայնով ասաց. «Ախպո՛ր պես, մտիր խանութ, մի շիշ օղի բե՛ր...»:

Մուշեղի աչքերը գնալով ավելի էին մթնում... Առանց երկար-բարակ մտածելու օղին մեկնեցի Մուշեղին: Շատ արագ բացեց ու քաշեց գլխին... «Մուշե՜ղ, իմ ախպե՛ր, Մուշե՜ղ... ես

«Այն հրաշալի մանկապարտեզի տուֆակերտ շենքն ինչո՞ւ եք հատկացրել թուրք հովվի 12 անդամանոց ընտանիքին»...

«Որովհետեւ գյուղում ոչ ոք չի ուզում հովիվ աշխատել»... «Որովհետեւ քիչ եք վճարում... Ո՞րքան եք վճարում թուրք հովվին»...

«Երեք անգամ ավելին, քան մեր գյուղացուն, որովհետեւ ես իրավունք չունեմ պայմանագիր կնքել մեր գյուղացու հետ»...

«Աբսո՜րդ... Ո՞վ է ձեր ձեռքը բռնողը... կողքի գյուղից մի հայ ընտանիք բերեք, նրա հետ պայմանագիր կնքեք, շենքը հատկացրեք նրան... երեք անգամ ավելի վճարեք, գոռում է Մուշեղը, իսկ դուք օրենքո՞վ եք խաբում ղեկավարությանը. նրանք գիտե՞ն, որ շրջանը հայաթափության վտանգի տակ է»...

Վերադարձին պայմանավորվեցինք, որ առավոտյան կբարձրանանք Վարդգեսի մոտ, կխոսենք մեր ուղեւորության մասին: Առավոտյան Վարդգես Պետրոսյանը սուրճի հետ կոնյակ էլ հյուրասիրեց:

«Ես ինչ լավ բան արեցիր, Վարդգե՛ս... Ես կոնյակն ինձ կօգնի»: Վարդգեսն ու Մուշեղն ընկերներ էին, այն էլ լավ ընկերներ՝ բարեկամներ... «Քեզ ինչ պատահեց, այ ընկեր, քիչ առաջ լավ էիր», սրամտեց Վարդգեսը: «Մեջս քարացած բան կա... կոնյակը կխոսեցնի»... Վարդգեսը զարմացած, սուր նայեց ինձ, ո՞վ գիտի՝ մտածեց՝ մի վատ բան ենք արել, կամ գործերը ձախողվել են... Մուշեղն էլ դժգոհ է...

Եվ Մուշեղը սկսեց պատմել առաջին քարտուղարի հետ մեր հանդիպ-

Այն չարաբաստիկ, այն դառն ու դաժան օրվանից մեկուկես ամիս առաջ Ղուկասյանի շրջանում էինք... Մեզ հետ էին Լյուդվիգ Դուրյանն ու Գուժ Մանուկյանը: Շատ «Բոկսոն» վերջի ստեղծվել էր «Կարճ ապար» հեռուստատեսային գեղարվեստական ֆիլմը, որտեղ գլխավոր դերում նկարահանվել էր Գուժը, եւ Մուշեղին շատ հաճելի էր նրա հետ ճանապարհ գնալը... Դե, Մուշեղն ու Լյուդվիգն էլ «ախպեր-տղերք» էին... նրանք որ պատմում էին, թե ինչե՜ր են արել Մոսկվայում... էլ դու՛, տաս...

Հանդիպումների երկրորդ օրն ազատ ժամ ունեցանք: Տղաներն առաջարկեցին գնալ ձուկ բռնելու: Նստել ենք քարերի վրա, հետեւում ենք տղաներին: Լյուդվիգը թե՝ «Մի հատ իմ բախտից քցի թող»: Լավ է, որ դուրս է գալիս մի խոշոր կարմրախայտ: Աշոտը տալիս է Լյուդվիգին: Նա մի պահ բռնում է, հետո գցում ջուրը՝ թող ապրի...

Հիմա էլ Մուշեղն է պատմում... Բոլորս շունչներս պահած սպասում ենք... Դուրս է գալիս մի ծակ կալոշ... «Այ քեզ բա՜խտ», ցնցվում է Մուշեղը: Բոլորս կարկամել ենք... «Չխռվե՛ս, Մուշե՜ղ, էդպիսի բաների մի՛ հավատա», սիրտ է տալիս Լյուդվիգը: Բոլորս ինչ-որ բաներ ենք ասում, բայց Մուշեղը գնալով մթնում է...

Երրորդ օրն առավոտից մեզ հետ էր շրջկոմի առաջին քարտուղար Շավարշ Ալեքսանյանը: Մուշեղն ու նա ժամերով զրուցեցին: «Մեզ նման մտահոգված է էս ժողովրդի վիճակով, էս երկրի բախտով... հանաք բան չի, կողքը մի մեծ շրջան է՝ թուրքերով բնակեցված... մեջս մի լավ ակնարկ գրելու ցանկություն է առաջացել», ոգեւորված խոսում է Մուշեղը:

Այդ օրը նա երգեց անընդմեջ՝ մինչեւ ուշ գիշեր...

«Սասնո կելներ քարակ ծուխ, հայ Նուբար, Սասնո սարեր քարուքար, հայ Նուբար»...

Այդ օրը, ասես երգի թեւերով, նա գնում էր երգիր ու գալիս... Չորրորդ օրը վերադարձանք Երեւան: 80-ի օգոստոսն ավարտվում էր... Ընդամենը մեկուկես ամիս առաջ՝ այն ողբերգական դեպքից.. Մուշեղի կյանքն ընդհատվեց...

81-ին լույս տեսավ նրա «Մարութա սարի ամպերը» գիրքը: Այսօր ես հաճախ եմ անդրադառնում այդ գրքին: Կարդում եմ դանդաղ... պատմվածք առ պատմվածք առաջ գնում... Նրա ստեղծած յուրաքանչյուր կերպարում ներկա է ինքը... նրա հոգու եւ սրտի մեջ գծված երգի պատկերը...

Եվ ապրում եմ այդ պահերը՝ հիշելով նրան...

Եվ, ինչպես նա էր ասում՝ հայոց լեռներում երջանկության ծաղիկ որոնող խենթերը ֆիդայիներ էին...

Հիմա էլ ես եմ ասում՝ մեր գրականության մեջ բրաբիոն ծաղիկ որոնող խենթը նա էր՝ Մուշեղը...

Մուշե՜ղ, իմ հոգի, Մուշե՜ղ...

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

«Eroica» Լիբանանի անկախության տարեդարձի օրը

Բեթհովենի առավել հատկանշական երկերից մեկը՝ Մի-բեմոլ մաժոր 3-րդ սիմֆոնիան (այն հայտնի է «Հերոսական» անունով), հնչեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի վերջին համերգում, որը նվիրված էր Լիբանանի անկախության 61-րդ տարեդարձին: Այդ ստեղծագործությունից բացի կատարվեց Էդվարդ Գրիգի դաշնամուրի եւ նվագախմբի Լա մինոր կոնցերտը, որտեղ մենակատարը նյույորքցի Դեյվիդ Ֆիլիպսն էր: Այդ կապակցությամբ համերգի նկատմամբ կրկնակի հետաքրքրություն ապահովեց Հայաստանում Լիբանանի եւ ԱՄՆ-ի դեսպանների ներկայությունը:

Աշնանը Երեւան հյուրախաղերի եկած մի շարք հրաշալի դաշնակահարներից (Բեռնդ Գլեմզեր, Ալեքսեյ Լյուբիմով, Հեմիշ Միլն, Տանյա Գաբրիելյան) հետո Դ. Ֆիլիպսի ելույթը, մեղմ ասած, տարակուսանք պատճառեց: Պե՞տք է արդյոք նվագել այն, ինչի մասերը վարժված չեն, ինչը պարզապես յուրացված չէ: Հյուրախաղերի եկողից մշտապես ակնկալում ես օրինակելի մակարդակ, մանավանդ երբ դաշնակահարն ամերիկյան դպրոցի ներկայացուցիչ է: Եվ կարելի է միայն հիանալ մեր նվագախմբով եւ դրա այդ օրվա ղեկավար Ռուբեն Ասատրյանով, որոնք մենակատարին «որսում էին» իր կամայական, փոփոխուն տեմպերի մեջ...

Լ. վան Բեթհովենի 3-րդ սիմֆոնիան կատարողական դժվարություն է ներկայացնում ոչ միայն քառամաս ցիկլի մասշտաբայնության բերումով, այլեւ նվագախմբային ամբողջ ապարատի անհրաժեշտ համախմբման պատճառով: Կոմպոզիտորը գործիքային բոլոր խմբերը բերել է նվագային ակտիվության, ընդսմին երաժշտական միտքն այստեղ հաճախ շարադրվում է ոչ թե մեկ, այլ մի քանի գործիքով: Հարկ է նշել նաեւ նյութի վարիացիոն եւ պոլիֆոնիկ փոխակերպումների առատությունը (օրինակ՝ երկրորդ մասի ֆուգատոն եւ չորրորդի կրկնակի ֆուգան), որպեսզի պատկերացնենք նվագախմբային առումով Բեթհովենի այդ առանձնահատուկ գործի իրացման աշխատանքի ամբողջ ծավալը:

Հետաքրքրական է, որ (ինչպես հաճախ լինում է երաժշտական մտքի այդ տիտանի ստեղծագործության մեջ) այստեղ օգտագործվում է նրա այլ ստեղծագործությունների նյութը: Խոր բեթհովենագետ Ն. Ֆիշմանի վկայությամբ, «Հերոսականի» վերջնամասում օգտագործված է սիմֆոնիայից երկու տարի առաջ 1802 թ. գրված դաշնամուրային «Պրոմեթեւսի արարումները» բալետի թեմայով 15 վարիացիաների ու ֆուգայի» նյութը:

Իր միակ՝ «Պրոմեթեւսի արարումները» բալետը Բեթհովենն ավարտել է 1801 թ.:

Այսպիսով, սկզբնապես Նապոլեոն Բոնապարտի հետ կապված հերոսի տիպը կոմպոզիտորի մոտ զուգորդվում է անտիկ առասպելի հերոսի հետ: Իսկ վերջնամասը, ինչպես հայտնի է, ցիկլի ամփոփումն է:

Սակայն դիրիժոր Ռուբեն Ասատրյանը կարեւոր նշանակություն տվեց ամբողջ երաժշտական գործընթացին: Վեհատեսիլ է երկրորդ մասը՝ սգո երաժշտությունը հոբոյի տխուր մեներգով (կատարեց Աշոտ Գալստյանը): Այն կանխագուշակում է Գ. Մալերի եւ Ռ. Շտրաուսի ստեղծագործությունները, որտեղ հոբոյին գուժկանի դեր է հատկացված: Դիրիժորը տիրականորեն կառավարում էր նվագախմբային զանգվածը եւ դրա խմբերը (բարձրակետային մասում պայծառորեն շեփորեց պղնձե գործիքների խումբը, թեեւ, ավա՜ղ, երրորդ մասում գալարափողերի հայտնի մենանվագն արժանի է լուրջ քննադատության), ստեղծելով տպավորիչ սգո հաղթերգ:

Առաջին մասի տեմպի անտեղի արագացումը վնասեց երաժշտության վեհապանծ հերոսականացմանը. այն դարձավ ավելի շուտ հաղթական-հրճվալի, ինչն առավել տեղին էր սիմֆոնիայի վերջնամասի համար: Դրա հետ մեկտեղ նվագախմբի համահավաք, հավասարակշիռ հնչողությունը դարձավ հաջորդ մասերի տեխնիկական որակի գրավականը:

Երրորդ մասում՝ սկերցոյում, ուշադրություն գրավեցին ահագնացման ալիքները, որոնք ընկալվում են որպես երաժշտության ներքին էներգիայի ելք: Իսկ վերջնամասի հրճվալի տոնականությունը, որտեղ միահյուսվում են փիլիսոփայական եւ պարերգային նախասկիզբները, դիրիժորի կամքի շնորհիվ համոզեց զարգացման մշտական դինամիկայով, որն իրեն է ենթարկում ամեն ինչ, ստեղծում միասնական հավաքական կերպար:

ՄԱՆՏՈՒՇ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Արվեստագիտության դոկտոր

«Հայ տենորի ոսկեհունչ ձայնը կրկին զմայլում է Փարիզի երաժշտասերներին»

Հայաստանում 1971 թ. ծնված, ներկայումս Ֆրանսիայում բնակվող Երեւանի պետօպերայի նախկին մեներգիչ Ռուբեն Էլբակյանը նոյեմբերի 3-ին Փարիզում իր հերթական մենահամերգն է տվել Սենատի նախագահության «Բոֆրան» սրահում: Նվագակցել է դաշնակահար Գրիգոր Աբրահամյանը: Փայլուն մենահամերգի առթիվ «Էլ» միջազգային հանդեսի փարիզյան հրատարակությունը տպագրել է երաժշտագետ Էլիզաբեթ Բեռնարի անդրադարձը, որը ներկայացնում ենք թարգմանաբար:

Հարկավո՞ր էր արդյոք, որ հայազգի տենորը Փարիզի երաժշտասեր հանրությանը զմայլեր նեապոլյան երգերի հնչյուններով: Այո, քանզի խոսքն անզուգական տենորի մասին է: Ռուբեն Էլբակյանի ոսկեհունչ ձայնն այդ երգացանկում, անկասկած, գտնում է իրեն համարժեք ընդգրկում եւ արտահայտչամիջոցների հարստություն: Հզոր եւ միաժամանակ մեղմ, ջերմ ու թրթռուն այդ ձայնը բարձրանում էր, արձագանքում, թնդում Սենատի նախագահ Քրիստիան Պոնսլեի բարձր հովանավորությամբ Լյուքսեմբուրգյան պալատում 2004 թ. նոյեմբերի 3-ին կայացած համերգի ժամանակ:

Դաշնակահար Գրիգոր Աբրահամյանի նվագակցությամբ Ռուբեն Էլբակյանը կատարեց շուրջ 15 գործ, այդ թվում՝ Կարդիլլոյի «Կոռենգրատո» եւ Բիքսիոյի «Մամմա», որը հանդիսականները լսեցին հոտնկայս եւ կրկնականչեր արեցին:

Անկասկած, երգչի տեխնիկան կատարյալ է, տեմբրը՝ չափազանց գեղեցիկ, կատարման ընթացքում երաժշտությունը վերածվում է երանգների ու ներդաշնակությունների խաղի: Ամեն ինչ հրաշալի է եւ հազվագյուտ: Սենատորները, արվեստագետները եւ հրավիրյալ անձինք չեն մոռանա Սենատի «Բոֆրան» սրահում իրենց անցկացրած երկու երջանիկ ժամերը:

Ռուբեն Էլբակյանի նեապոլյան երգացանկի ձայնասկավառակը Ֆրանսիայում վաճառքի հանվեց նոյեմբերի վերջերին: Հանրահայտ տենորն արդեն ունի իր առաջին տեսահոլովակը՝ «Կոռենգրատո», որի տեսաերիզը լույս կտեսնի առաջիկա հունվարին: Դա թույլ կտա երգչի ձայնի հմայքն ըմբոշխնել մինչեւ 2005 թ. ապրիլին կայանալիք հաջորդ մենահամերգը, երբ նա կկատարի Վերդիի, Պուչչինիի, Մոցարտի, Մասնեի, Չայկովսկու օպերաների արիաներ:

Այս նոր երգացանկը կոչված է ապացուցելու Հայաստանից եկած այս Կարուզոյի տաղանդի անսահման հարստությունը: Քանզի (հարկ կա՞ արդյոք ասել) Ռուբեն Էլբակյանը նաեւ երիտասարդ է եւ գեղեցիկ՝ փառահեղ կեցվածք, հրաշալի ձայն, կարիերայի անսահման հնարավորություններ:

ԵԼԻԶԱԲԵԹ ԲԵՌՆԱՐ

Ֆուտբոլիստներ, գնդակներ, խաղեր

Ամփոփելով մրցաշրջան-2004-ի արդյունքները, ներկայացնում ենք ֆուտբոլիստների անհատական ցուցանիշները, առանձին նվաճումները:

Հաջողության գրավականները

Հաջողության հասնելու գրավականներից մեկն, անշուշտ, կայուն կազմ ունենալն է: Դրա հետ մեկտեղ շատ կարեւոր է նաեւ պահեստայինների երկար նստարան ունենալը, ինչը մարզիչներին կազմի ընտրության լայն հնարավորություն է ընձեռում: Առաջնության հանդիպումներում 8 թիմերի կազմերում հանդես են եկել 220 ֆուտբոլիստներ (անցյալ տարի՝ 227), որոնցից 13-ը (2003 թ.՝ 12)՝ Արմեն Տիգրանյանը, Արարատ Հարությունյանը, Սերգեյ եւ Նշան Էրզրումյանները, Արթուր Պետրոսյանը, Արտյոմ Բեռնեցյանը, Վահրամ Լոքյանը, Արտավազդ Մկրտչյանը, Սարգիս Նազարյանը, Նվեր Խաչատրյանը, Գոռ Աթաբեկյանը, Միխայել Ղասաբօղլյանն ու Վարդան Բաղդասարյանը խաղացել են երկու թիմի կազմում:

Բոլորից շատ՝ 34 ֆուտբոլիստ է հանդես եկել «Դինամո-Զենիթում», որոնցից 5-ը մրցաշրջանի ընթացքում տեղափոխվել են այլ ակումբներ: Չեմպիոնը մրցասպարեզ է դուրս բերել 33 ֆուտբոլիստի: Այս տարի էլ թիմի մարզիչները կազմի ընտրության մեծ հնարավորություն ունեին՝ մի շարք հանդիպումներում փորձարկելով սեփական մարզադպրոցի երիտասարդ կադրերին: «Արարատում» ֆուտբոլիստների վնասվածքների եւ որակազրկումների հետեւանքով ակումբի ղեկավարությունը ստիպված էր նոր խաղացողների հայտավորել, որի արդյունքում թիմում հանդես եկավ 32 ֆուտբոլիստ: Իսկ ահա, «Շիրակը» մրցասպարեզ է հանել բոլորից քիչ՝ 25 ֆուտբոլիստի: «Միկան» էլ բավական կայուն կազմով աչքի ընկավ (26 ֆուտբոլիստ), ընդ որում ֆուտբոլիստներից 3-ն իրենց նորամուտը նշեցին միայն վերջին տուրում: «Կոտայքում» եւ «Կիլիկիայում» հանդես են եկել 27-ական, «Բանանցում»՝ 29 ֆուտբոլիստներ:

Հաջողության հասնելու մյուս գրավականը թիմում գոհերը հա-

ջողությամբ եզրափակելու ունակությամբ օժտված ֆուտբոլիստների առկայությունն է: Իհարկե, շատ լավ է, որ թիմն ընդգրկված ռմբարկու է ունենում, սակայն կարեւոր է նաեւ, որ մյուսներն էլ աչքի են ընկնում արդյունավետությամբ: Առաջնությունում գրանցված 323 գոլերի հեղինակներ են դարձել 95 ֆուտբոլիստներ: Նրանցից երկուսը՝ Արթուր Պետրոսյանը («Արարատ», «Բանանց»՝ մեկական) եւ Նվեր Խաչատրյանը («Դինամո-Զենիթ»՝ 3 գոլ, «Արարատ»՝ 1) գոլեր են խփել երկու թիմի կազմում: Կոտայքցիներ Արման Պողոսյանը, Ավետիք Կիրակոսյանը եւ արարատցի Հայկ Նարիմանյանը դարձել են ինքնագոլի հեղինակ: Մեկ գնդակ էլ իր օգտին է գրանցել «Արարատի» դարպասապահ Նենադ Ռադաջան՝ իրացնելով 11 մ հարվածը:

Չեմպիոնի կազմում բոլորից շատ՝ 15 ֆուտբոլիստ է գոլի հեղինակ դարձել: Թիմի խփած գոլերի գրեթե կեսը (42) բաժին է ընկնում Գալուստ Պետրոսյանին ու Էդգար Մանուչարյանին: «Բանանցում» եւ «Արարատում» իրենց հաշվին գոլեր են գրանցել 14-ական ֆուտբոլիստներ: «Կոտայքում» աչքի են ընկել 12 ֆուտբոլիստներ, «Շիրակում», «Միկայում» ու «Դինամո-Զենիթում»՝ 10-ական: «Կիլիկիայում» միայն 9 ֆուտբոլիստ է գոլ խփել, ընդ որում թիմի խփած 32 գոլերից 18-ը գրանցվել է Նշան Էրզրումյանի հաշվին:

220 ֆուտբոլիստներից միայն 10-ին՝ Լեւոն Փաչաջյանին, Ալեքսանդր Թադեւոսյանին, Ռայմոնդ Զադուրյանին, Կարապետ Փարսիթյանին, Երվանդ Հակոբյանին, Գրիգոր Գրիգորյանին, Ավետիք Կիրակոսյանին, Գոռ Միրզախանյանին, Արմեն Բաբայանին եւ Նենադ Ռադաջային է հաջողվել մասնակցել թիմի բոլոր 28 հանդիպումներին: Ռադաջան ու Զադուրյանը հանդես են եկել առանց փոխարինման:

Գլխավոր վետերանը կրկին Թահմազյանն է

Արդեն 4-րդ մրցաշրջանն է, ինչ Հայաստանի առաջնություններում անցկացրած խաղերի քանակով ռեկորդակիրը Հովհաննես Թահմազյանն է: 2001 թ. մայիսի 8-ին «Կոտայքի» հետ խաղում անցկացնելով առաջնությունում իր 215-րդ հանդիպումը՝ գերազանցել էր իր նախկին թիմակից Արթուր Պետրոսյանի ռեկորդը եւ այդ օրվանից գլխավոր վետերանն է: Այս տարի 35-ամյա ֆուտբոլիստը ՀՀ առաջնություններում առաջինը հատեց 300 խաղի սահմանագիծը: Անցկացրած խաղերի քանակով լավագույն տասնյակի կազմն այսպիսին է.

1.	Հովհաննես Թահմազյան	305
2.	Գագիկ Մարգարյան	281
3.	Գրիգոր Մկրտչյան	269
4.	Տիգրան Հովհաննիսյան	258
5.	Տիգրան Գոտեյան	255
6.	Սարգիս Նազարյան	252
7.	Ալբերտ Աֆյան	244
8.	Կարեն Գրիգորյան	243
9.	Կարեն Սիմոնյան	240
10.	Արթուր Ասոյան	240

Հույները չարդարացրին հույսերը

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խմբային մրցաշարի չորս խմբերում ավարտվեցին վերջին տուրի հանդիպումները, որոնք ի հայտ բերեցին 1/16 եզրափակիչի մասնակիցներին: Հիշեցնենք, որ յուրաքանչյուր խմբից հաջորդ փուլի ուղեգիր էին նվաճում լավագույն արդյունքի հասած երեքական թիմեր: «H» խմբում հանդես եկող Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթին» չհաջողվեց մտնել հաջորդ փուլ: «Զենիթը» նախորդ տուրում ավարտել էր ելույթները եւ նրա հետագա ճակատագիրը կախված էր հունական ԱԵԿ-ից: Վերջինս սեփական հարկի տակ հյուրընկալել էր գերմանական «Ալեմանիային»: ԱԵԿ-ի համար այդ հանդիպումը ոչ մի նշանակություն չուներ, քանի որ թիմը դեռեւ միավոր չէր վաստակել եւ զրկվել էր ուղեգիր նվաճելու հնարավորությունից: Իսկ ահա «Ալեմանիան» հաղթանակի դեպքում կբռնեցներ «Զենիթին» եւ ուղեգիր կնվաճեր: Գերմանական ակումբը հասավ իր նպատակին՝ հաղթելով 2-0 հաշվով: Այսպիսով, բացի «Ալեմանիայից», հաջորդ փուլ դուրս եկան նաեւ «Լիլն» ու «Սեւիլիան»:

«E» խմբում վերջին տուրից առաջ ուղեգրերը բաշխվել էին «Միդլսբրոյի», «Վիլյառեալի» եւ «Պարտիզանի» միջեւ: Այնպես որ, կայացած երկու հանդիպումների («Միդլսբրո»-«Պարտիզան»՝ 3-0, «Վիլյառեալ»-«Էգալեո»՝ 4-0) արդյունքներն այլեւս ոչ մի նշանակություն չունեին:

«F» խմբում անակնկալ գրանցվեց: «Գլազգո ռեյնջերսը» սեփական հարկի տակ պարտվելով «Օսերին» (0-2), զրկվեց ուղեգրից: Այն բաժին հասավ ավստրիական ԳԱԿ թիմին, որը սեփական հարկի տակ 2-0 հաշվով հաղթեց ԱԶ-ին: Վերջինիս հետ հաջորդ փուլ մտավ նաեւ «Օսերը»:

«G» խմբից պայքարը կշարունակեն «Շտուտգարտը», «Բենֆիկան» եւ «Հերենվենը»: Վերջինս 1-0 հաշվով հաղթեց «Բեւերենին», իսկ «Շտուտգարտը» պարտության մատնեց Զագրեբի «Դինամոյին» (2-1):

Այսօր շվեյցարական Նիոնում կկայանա ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի եւ չեմպիոնների լիգայի մասնակիցների վիճակահանությունը:

Դոնովանը կվերադառնա «Բայեր»

Վերջին երեք մրցաշրջանների ԱՄՆ-ի լավագույն ֆուտբոլիստ Լենդոն Դոնովանը հունվարին կվերադառնա Լեւերկուզենի «Բայեր»: Այս ակումբի հետ Դոնովանը պայմանագիր էր կնքել դեռեւս 1999 թ. փետրվարին: Այն ժամանակ ֆուտբոլիստը 16 տարեկան էր եւ իրավունք չուներ հանդես գալու «Բայերում»: 2000 թ. մրցաշրջանից հետո Դոնովանը վարձավճարով տեղափոխվել էր ԱՄՆ-ի ֆուտբոլային լիգայի «Սան Խոսե» ակումբ, որի կազմում հաջող մրցելույթներ ունեցավ:

Վեան ցանկանում է նախագահ դառնալ

1995 թ. «Ոսկե գնդակի» դափնեկիր Ջորջ Վեան իր թեկնածությունն է առաջադրել Լիբերիայի առաջիկա նախագահական ընտրություններում: 39-ամյա նախկին ֆուտբոլիստը մտադիր է նախագահ ընտրվելու դեպքում երկրում վերջ դնել աղքատությանը: Վեայի թեկնածությունը պաշտպանողների թիվը բավական մեծ է եւ, փորձագետների կարծիքով, նա մեծ հնարավորություն ունի հաղթող ճանաչվելու նախագահական ընտրություններում: Ջորջ Վեան ժամանակին հաջողությամբ հանդես է եկել ֆրանսիական «Մոնակո», ՊՍԺ թիմերում, ինչպես նաեւ իտալական «Միլանում»:

Մանուչարյանը վնասվածք է ստացել

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, «Փյունիկի» եւ ազգային հավաքականի հարձակվող, օրերս Հայաստանի լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչված Էդգար Մանուչարյանը փորձաշրջան է մեկնել Հոլանդիայի ուժեղագույն ակումբներից մեկը՝ «Այաքս»: Թիմի գլխավոր մարզիչ Ռոնալդ Կումանն իր գոհունակությունը հայտնելով 17-ամյա հայ ֆուտբոլիստից, նրան ընդգրկել էր իսպանական «Բարսելոնի» հետ ընկերական խաղին նախապատրաստվող ֆուտբոլիստների ցանկում: Այդ հանդիպման 2-րդ խաղակեսում Էդգար Մանուչարյանն իր նորամուտը նշեց «Այաքսի» հիմնական կազմում: Սակայն, ցավոք, Էդգարի բախտը չբերեց. 14 րոպե անց նա արդեն ոտքի ծանր վնասվածք ստացավ եւ ստիպված էր թողնել մրցասպարեզը: Լրատվամիջոցների հաղորդագրության համաձայն, Էդգարը գտնվում է բժիշկների հսկողության տակ եւ հնարավոր է առաջիկա 3 ամսում չկարողանա խաղադաշտ դուրս գալ: Շատ ցավալի կլինի, եթե այս միջադեպը ազդի «Այաքսում» Էդգար Մանուչարյանի մնալ-չմնալու հարցի վրա:

Նակամուրայի առավելությունն ակնհայտ էր

Մեքսիկայում ավարտվեց ԱՄՆ-ի նորընծա չեմպիոն, ճապոնացի Հիկարու Նակամուրայի շախմատային մրցախաղն աշխարհի ամենաերիտասարդ գրոսմայստեր, ռուսաստանցի Սերգեյ Կարյակինի հետ: 6 պարտիայից բաղկացած մրցախաղում Նակամուրան հասավ ակնհայտ առավելության՝ հաղթելով 4,5-1,5 հաշվով:

Առաջին երեք պարտիաներն էլ արդյունավետ ելք էին ունեցել, որոնց ավարտից հետո Նակամուրան մրցախաղը տանում էր 2-1 հաշվով: Չորրորդ պարտիայում մրցակիցները խաղաղ դաշն կնքեցին, իսկ ահա ավարտական երկու պարտիաներում Նակամուրան հաղթեց՝ ավելացնելով հաշվի տարբերությունը:

Գլխավոր մրցանակը Անատոլի Կարպովին

Աշխարհի 12-րդ չեմպիոն Անատոլի Կարպովի հաղթանակով ավարտվեց ֆրանսիական Էքս-ան Պրովանս քաղաքում անցկացված արագ շախմատի մրցաշարը: Այն անցկացվեց մի քանի փուլով: Մրցաշարին անհասանելի հրավիրված Անատոլի Կարպովը, աշխարհի չեմպիոնուհի Անտոանետա Ստեֆանովան, Եվրոպայի չեմպիոնուհի Ալեքսանդրա Կոստենյուկը եւ Ֆրանսիայի չեմպիոն Ժոել Լոթյեն մրցումները սկսեցին երկրորդ փուլից: Նրանց միացան առաջին փուլում լավագույն արդյունքի հասած Մուրթազ Կաժգալեեւը, Նամիգ Գուլիեւը, Գլեն Ֆլիրը եւ Անդրեյ Իստրատեսկուն:

Քառորդ եզրափակիչում միեւնույն 2-0 հաշվով Կաժգալեեւը հաղթեց Կոստենյուկին, Լոթյեն՝ Գուլիեւին, Իստրատեսկուն՝ Ստեֆանովային: Կարպովը Ֆլիրի հետ առաջին պարտիան ավարտեց ոչ-ոքի, երկրորդում՝ հաղթեց: Կիսաեզրափակիչում նոր անակնկալ մատուցեց ռումինացի շախմատիստ Իստրատեսկուն, որը 1,5-0,5 հաշվով պարտության մատնեց Լոթյեին: Նույնպիսի հաշվով Կարպովը հաղթեց Կաժգալեեւին: Եզրափակիչ մրցախաղում Կարպովը սպիտակներով հաղթեց Իստրատեսկուին, իսկ սեւերով արագորեն ոչ-ոքի ավարտեց պարտիան եւ դարձավ մրցաշարի հաղթող:

Մադրիդի հաղթելու հնարավորություններն աճում են

Իսպանիայի սպորտի նախարարության ներկայացուցչի կարծիքով, Մադրիդի «Սանտյագո Բեռնաբեու» մարզադաշտի 70 հազար հանդիսականների առաջ տարհանումը կարող է օգնել հաղթող ճանաչվելու 2012 թ. ամառային օլիմպիական խաղերի մայրաքաղաքի համար մղվող պայքարում: Այդ օրը ոստիկանությունը ողջ աշխարհին ապացուցեց, որ Մադրիդը կարող է դիմակայել դժվարություններին եւ արագորեն արձագանքել արտակարգ իրադրություններին: Հիշեցնենք, որ 2012 թ. օլիմպիական խաղերի կազմակերպիչ ճանաչվելու համար մղվող պայքարին բացի Մադրիդից, մասնակցում են նաեւ Մոսկվան, Փարիզը, Լոնդոնը եւ Նյու Յորքը:

Շումախերը մտադիր է շարունակել հաղթարշավը

«Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի յոթակի չեմպիոն Միխայել Շումախերը մտադիր է հաջորդ տարի եւս հաջող հանդես գալ եւ հերթական անգամ նվաճել չեմպիոնի կոչումը: Այս տարի նա արդեն օգոստոսին Բելգիայի Գրան պրիի խաղարկությունում ժամկետից շուտ՝ 7-րդ անգամ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը՝ դառնալով «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի պատմության մեջ ամենատիտղոսակիր մարզիկը:

Շումախերն առաջին անգամ հաջողության է հասել 1994 թ., երբ դեռ հանդես էր գալիս «Բենետոնի» կազմում: Հաջորդ տարի նա երկրորդ անգամ ճանաչվեց ուժեղագույնը: Գերմանացի մարզիկի համար հատկապես հաջող էին վերջին 5 տարիները, երբ «Ֆերարիի» կազմում նա 5 անգամ անընդմեջ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Այս մրցաշրջանում նա յուրօրինակ ռեկորդ սահմանեց՝ հաղթող ճանաչվելով աշխարհի առաջնության 13 փուլերում:

Իտալական «Ֆերարի» թիմի ղեկավար Ժան Թոդտը գտնում է, որ 35-ամյա Շումախերը հիանալի մարզավիճակում է եւ հաջորդ մրցաշրջանում էլ կշարունակի իր հաղթարշավը: «Ֆերարիի» հետ գերմանացի ավտոմրցավազորդի պայմանագիրը թեեւ ավարտվում է 2006 թ., սակայն չի բացառվում, որ նա դրանից հետո էլ շարունակի ելույթները: Շումախերը գտնում է, որ մրցումներից առաջին հերթին պետք է հաճույք ստանալ:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Արվամոլությունը պաշտոն պահելու միջոց է դարձել Հայաստանում

Դեկտեմբերի 20-ից հետո Արմեն Ավետիսյանը կհրապարակի արվամոլների անունները

«Հայ արիական միաբանության» առաջնորդ Արմեն Ավետիսյանը դեկտեմբերի 20-ից հետո Ամանորի նվեր կմատուցի այն պաշտոնյաներին ու հասարակական գործիչներին, ում արդեն տեւական ժամանակ մեղադրում է ոչ ավանդական սեռական կողմնորոշումների համար: Ավելի ստույգ, նոր տարուց առաջ Արմեն Ավետիսյանը կհրապարակի նրանց բոլորի անունները ամփոփող ցուցակը:

- Իշխանության ո՞ր մակարդակում են ավելի շատ արվամոլները՝ ըստ այդ ցուցակի:

- ՀՀ նախագահի աշխատակազմում, արդարադատության ոլորտում եւ բանկային համակարգում:

- Ձեր հայտարարությունների առթիվ ճնշումներ չե՞ն եղել, չե՞ն անհանգստացնում ձեզ:

- Արդեն 4 ամիս ամենատարբեր մակարդակներից այցելել են ինձ՝ և՛ կիսազորական, և՛ քրեական, և՛ ուժային կառույցներից:

- Չե՞ք վախենում հրապարակել այդ անունները, ձեր կարծիքով ինչ է տալու դա:

- Իհարկե, բարդ իրավիճակներ կառաջանան, բայց մեր այս նախաձեռնությունը 2 նպատակ է հետապնդում՝ որ տեսնենք, թե հայ հասարակությունն ինչպե՞ս է արձագանքում: Փաստ ասած, բոլորը դեմ են: Նաեւ հասարակական կարծիքը ստուգենք, այսինքն՝ մարդիկ ընդունո՞ւմ, թե՞ մերժում են այս արատավոր երեւույթները:

Հայաստանում արվամոլությունը ոչ թե հիվանդություն է, այլ աթոռ պահելու միջոց է դարձել: Հենց այդ վտանգի մասին է, որ ուզում ենք ահազանգել: Ձեւավորվել է չինովնիկական մի կաստա, եւ տեսնելով, որ այլեւս փրկություն չկա եւ պիտի բացահայտվեն, փչացնում են նաեւ մյուսներին:

- Այս երեւույթը երբեք հասկանալի չի եղել մեզ համար, որտեղի՞ց ներմուծվեց եւ ինչպես:

- Ժամանակին մենք ահազանգեցինք, որ մասոնական օթյակները հոգեւոր, քաղաքական եւ բարոյական ոլորտներում փչացնում են հայ հասարակությանը: Մասոն եղբայրները լռում են իրենց ընդհանուր գաղտնիքի՝ արվամոլության մասին: Իշխանավորների մեծ մասը լինելով մասոնական օթյակի անդամներ՝ պարտադիր լռություն է պահպանում: Եվ համասեռամոլությունը, եւ աղանդավորությունը, եւ համարակալումը բոլորը մի տեղից են գալիս՝ մասոնական ծրագրեր են դրանք:

Այս ցուցակի հրապարակումը ոչ թե ինչ-որ շոուի նպատակ ունի, այլ մենք իսկապես ուզում ենք, որ այս պրոցեսը կանխվի:

- Որտեղի՞ց ձեզ այդ տեղեկությունները:

- Ե՛վ ուժային կառույցների, և՛ կառավարական շրջանակների, եւ ընդդիմադիր դաշտի շատ գործիչների հետ մենք ակտիվ համագործակցել ենք:

- Չե՞ք մտահոգվում, որ Եվրախորհուրդ մտնող Հայաստանում ոչ ավանդական սեռական կողմնորոշում ունեցողների նկատմամբ այս արշավն աննպաստ արձագանքների կարժանանա:

- Եթե անբարո արժեքներ պիտի ներկրվեն եվրոպական արժեքների անվան տակ, պիտի աղանդները գան, համասեռամոլները, մոլագարները գան, ավելի լավ է չլինել այդպիսի Եվրախորհրդում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, մշակվում է **ՀՀ Տավուշի մարզի Պտղավան համայնքի** խմելու-տնտեսական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 3.2 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվությունների նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-ից 18-ը դիմել ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. դեկտեմբերի 27-ին, ժամը 16.00-ին Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Խորհրդարանի մամուլի կրպակից թերթ գնում են ընդամենը 4 պատգամավորներ

Ազգային ժողովի այդ ընթերցասեր պատգամավորներն են Վիկտոր Դալլաքյանը, Էդմոն Ծատուրյանը, Մեխակ Մխիթարյանն ու Էմմա Խուդաբաշյանը: Կրպակի վաճառողի հավաստմամբ, նրանք ԱԺ-ում լինելու դեպքում գրեթե ամեն անգամ 5-6 թերթ են գնում: ԱԺ նիստերի օրերին բազմազանությունը խախտելով թերթ գնում են այն պատգամավորները, ովքեր հույս կամ մտավախություն ունեն իրենց անունը գտնել այդ օրվա հրապարակումներում: Այնպես որ, գրեթե ամեն չորեքշաբթի թերթերի պատկառելի քանակ ու տեսականի վերադարձի ճամփան է բռնում:

Հայրենի մամուլի նկատմամբ մեր պատգամավորների հետաքրքրությունը բացառապես սեւ լույսի տակ չներկայացնելու համար, այնուամենայնիվ, տեղեկացնենք, որ անկախ «Հայմամուլի» առաքումներից, խումբ-խմբակցություններն իրենց ամեն օր իրենց «ճաշակով» թերթեր են ստանում, այնպես որ քողարկված ընթերցասեր մյուս պատգամավորներն ազատվում են լրացուցիչ դրամ մսխելու տհաճությունից:

Կ. Դ.

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 17.12.2004թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	484.64	479.80	489.50
EUR	1	ԵՎՐՈ	649.47	645.60	653.40
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	17.41	16.40	18.50

ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունը ներկայացնում է տեղեկատվություն մասնավորեցման մասին

Մրցույթ

N	Անվանում	Հասցե	Գործունեության տեսակը	Գնահատված արժեքը (հազ. դրամ)	Նվազագույն գինը (հազ. դրամ)	Մրցույթի անցկացման օրը
1	«Գլխամասային կոմունտեխ» ՊՓԲԸ գույքի կազմից առանձնացված «Վաղարշապատ» հյուրանոց	Արմավիրի մարզ, ք.Էջմիածին, Կիրովի փող.	Հյուրանոցային ծառայություններ	56 852	10 000	05.01.2005թ.
2	Հրազդանի կինոցանցի «Հրազդան» կինոթատրոնի գույք	Կոտայքի մարզ, ք. Հրազդան, Սպանդարյան փող.	Ժամանցի կազմակերպում	3941	985	11.01.2005թ.
3	Հրազդանի կինոցանցի «Բարեկամություն» կինոթատրոնի գույք	Կոտայքի մարզ, ք.Հրազդան, Միկրոշրջան	Ժամանցի կազմակերպում	8484	2121	11.01.2005թ.
4	«Արմավիրի Նավթամթերք» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Արմավիր, Սայաթ-Նովա 1	Նավթամթերքի առևտուր	143 625	35 906	14.01.2005թ.
5	«Ամասիայի գյուղատնտեսական ուսումնական բազա» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, գ. Ամասիա	Գյուղատնտ. ուսումնափորձնական աշխատանքների իրականացում	1088	272	14.01.2005թ.
6	«Ամասիայի հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, գ. Ամասիա	Հյուրանոցային ծառայություններ	2658	665	14.01.2005թ.
7	«Դիլիջանի բեռնաուղևորատար ավտոտրանսպորտային» ՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Գետափնյա 3	Բեռների և ուղևորների փոխադրում	86 796	43 398	25.01.2005թ.
8	«Սասնաշենի հաստոցաշինական գործարան» ՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ, գ. Ն. Սասնաշեն	Արտադրատեխնիկական նշանակության արտադրանք	80504 (պետ. բաժնեմասը՝ 64403 - 80%)	16101	01.02.2005թ.
9	«Թալինի տպարան» ՓԲԸ	Արագածոտնի մ., ք. Թալին	Թերթերի, ամսագրերի և պարբերականների հրապարակում	498	498	08.02.2005թ.
10	«Վանաձորի բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր, Լոռվա խճ. 9	Ավտոտրանսպորտային բեռների տեղափոխում	22 915	5729	15.02.2005թ.

Լուծարվող ընկերությունների գույքի աճուրդ (հոլանդական)

N	Անվանում	Հասցե	Գույքի տեսակը	Շենքերի մակերեսը (ք.մ.)	Աճուրդի անցկացման օրը
1	«Գյումրի էլեկտրո» ԴԶ-ի գույք	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Գործարանային 5	Հիմնական միջոցներ - 37 անվանում	-	12.01.2005թ.

Ուղղակի վաճառք

N	Անվանում	Հասցե	Զբաղեցրած մակերեսը (ք/մ)	Գույքի մեկնարկային գինը (հազ. դրամ)	Պայմաններ	Հայտերի ընդունման վերջնաժամկետ
1	«Արմավիրի Նավթամթերք» ՓԲԸ-ի N2 լցավորման կայան	Արմավիրի մարզ, գ.Մարգարա	139,7	544	Սահմանված են ՀՀ կառավարության 2004թ. հունիսի 10-ի N 1334-Ն որոշմամբ	Հրապարակումից մեկ ամսվա ընթացքում

Առավել մանրամասն տեղեկությունների համար տես՝ «Ազգ» օրաթերթի 13.11.04թ. N 203, 16.11.04թ. N 204, 20.11.04թ. N 208, 23.11.04թ. N 209, 03.12.04թ. N 216, 07.12.04թ. N 219 և 16.12.04թ. N 227 համարները, կամ դիմել՝ «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն՝ ք. Երևան, Հր. Քոչարի 27, հեռ. (+3741) 276594, ֆաքս՝ (+3741) 276594: էլ. փոստ: tender@privatization.am, **URL: www.privatization.am**:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիվ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 16.12.2004 Գինը՝ 100 դրամ